

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**"ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΝΟΜΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ"**

ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ
ΣΑΡΡΗ Θ. ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ 1991

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	1085
----------------------	------

Τ. Ε . Ι Π Α Τ Ρ Α Σ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

"ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ
ΝΟΜΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ"

ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ:

ΣΑΡΡΗ Θ.ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗ

ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ 1991

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελίδα
Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ	1
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
Γενικά	
Ιστορικά στοιχεία	
2. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	5
3. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	8
Πληθυσμός - πυκνότητα - ηλικιακή διάρθρωση -	
Γεννήσεις - Νοικοκυριά - ημισεμιαστικός αγροτικός	
πληθυσμός - κατοικίες - εργατικό δυναμικό	
Συμπεράσματα παρατηρήσεις	
4. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	16
5. Π Ρ Ω Τ Ο Γ Ε Ν Η Σ Τ Ο Μ Ε Α Σ	18
5.1 ΓΕΩΡΓΙΑ	
Εκτάσεις καλλιεργειών και αχραναπαύσεως	
Αρδευση	
Αροτραίες καλλιεργείες, εκτάσεις και παραγωγή	
σιτηρών - εκτάσεις και παραγωγή βρώσιμων	
οσπρίων - εκτάσεις και παραγωγή κτηνοτροφικών	
φυτών για σανό	
Λαχανικά - πατάτες - εκτάσεις και παραγωγή	
λαχανικών και πατατών	
Δενδρώδεις καλλιεργείες. Αριθμός δένδρων και	
δενδροκομική παραγωγή	

Χορηγήσεις δανείων από την Αγροτική Τράπεζα της
Ελλάδος

Γεωργικά μηχανήματα

Παραγωγή ελαιολάδου και οίνου

Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις

5.2 ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ 39

Ζωικό κεφάλαιο - Βόες - ταύροι - αγελάδες και χοίροι

Αίγες - πρόβατα. Πουλερικά - κουνέλια - κυψέλες.

Κτηνοτροφική παραγωγή. Παραγωγή κρέατος. Παραγωγή
γάλακτος - Παραγωγή τυριού- βουτύρου - μυζήθρας.

Γεννηθέντα ζώα - παραγωγή λοιπών κτηνοτροφικών
προϊόντων . Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις

5.3 ΔΑΣΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ. Παραγωγή στρογγυλής ξυλείας. 55

Παραγωγή άλλων δασικών προϊόντων. Συμπεράσματα-
Παρατηρήσεις

5.4 ΑΛΙΕΙΑ - Ιχθυοκαλλιέργεια 59

6. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ 62

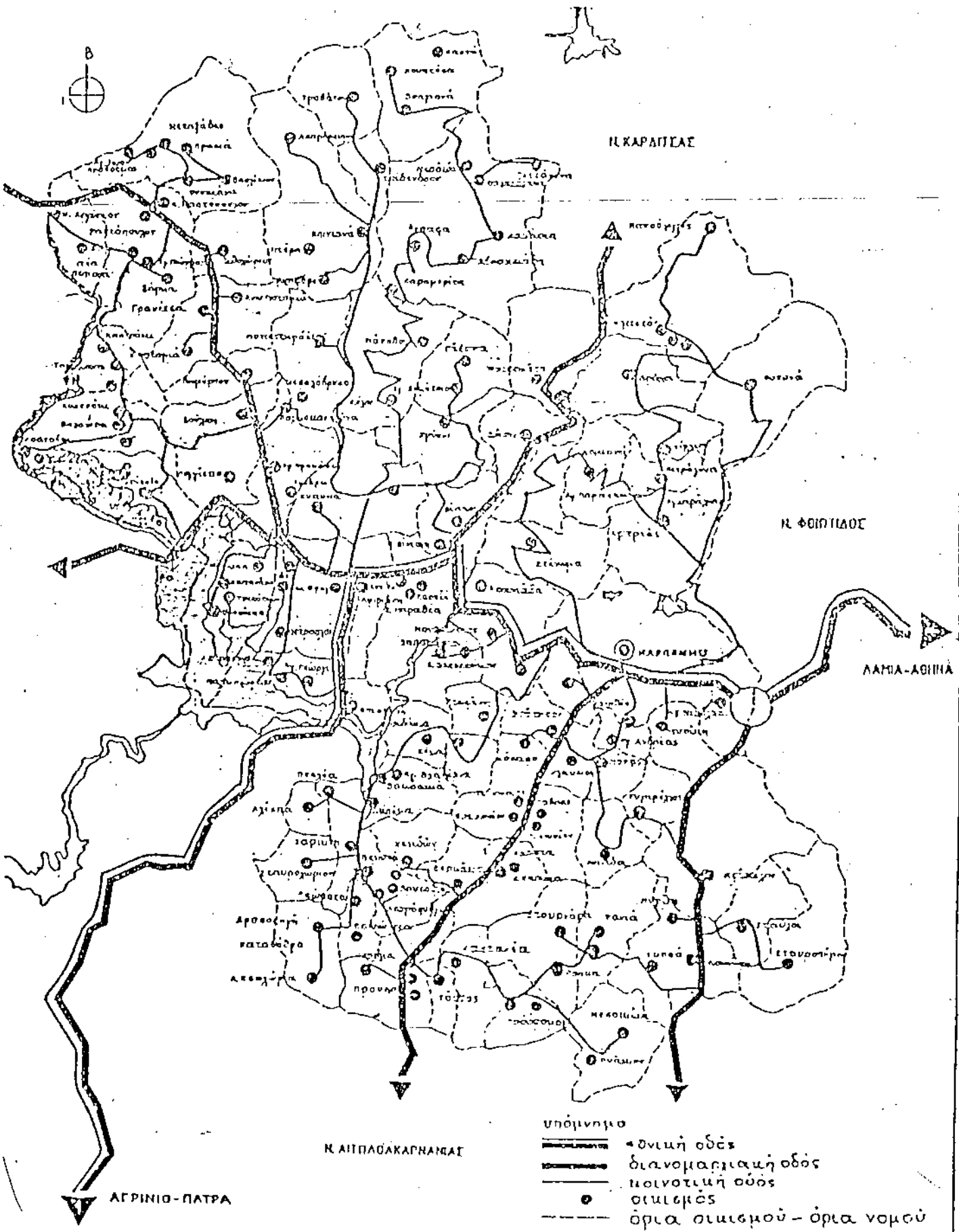
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ Αριθμός βιομηχανικών και βιοτεχνικών
καταστημάτων- μέση ετήσια απασχόληση - κατανάλωση
ηλεκτρικής ενέργειας

7. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

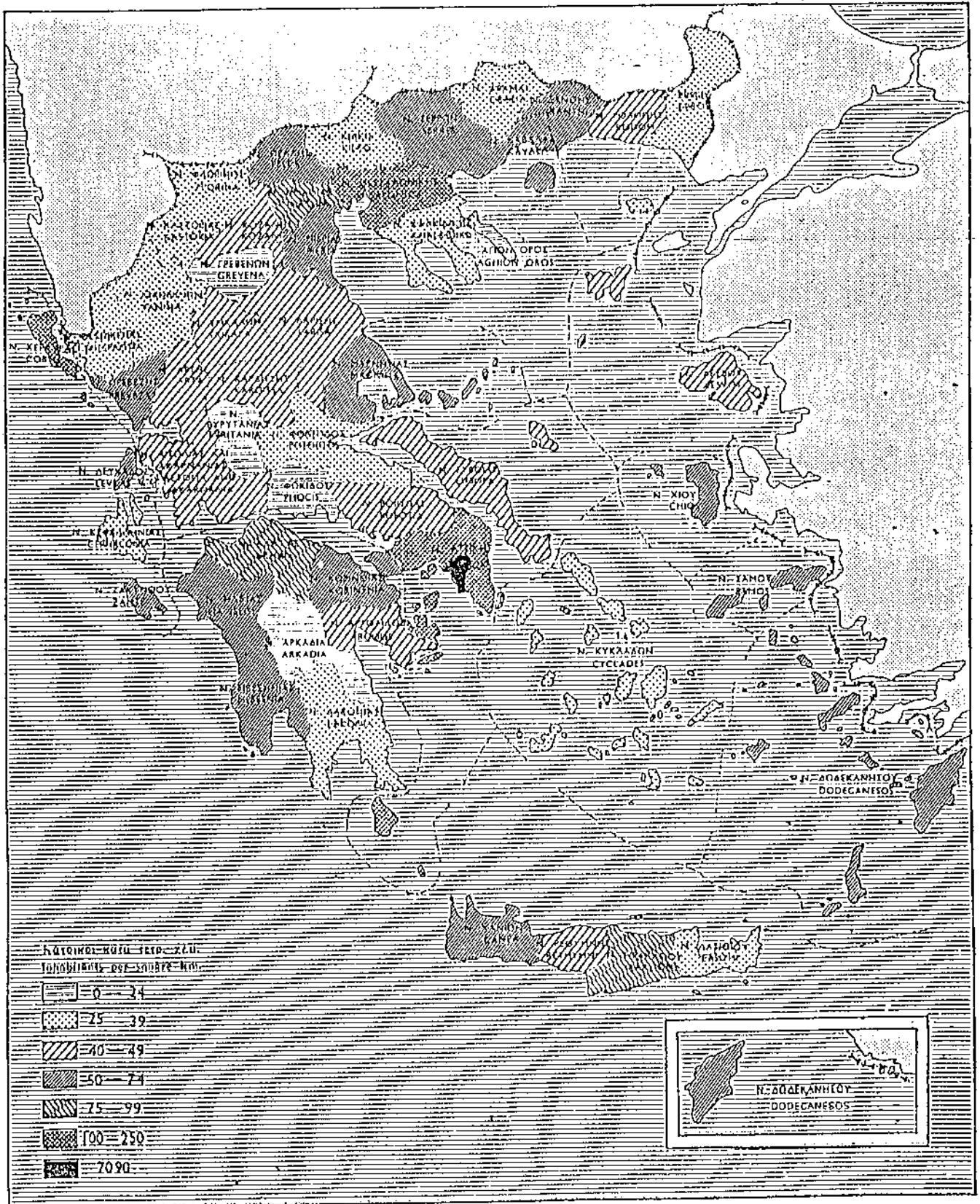

	Σελίδα
7.1	71
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ. Ξενοδοχειακό δυναμικό- Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου. Αγροτουρισμός. Άλλα τουριστικά αξιοθέατα	
7.2	78
ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ Μεταφορικό έργο- ακαθάριστες εισπράξεις ΚΤΕΛ Νομού Ευρυτανίας	
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
7.3	83
ΕΜΠΟΡΙΟ Αριθμός εμπορικών καταστημάτων Μέση ετήσια απασχόληση	
8.	86
Ε Κ Π Α Ι Δ Ε Υ Σ Η	
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ - ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ - ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ	
9.	95
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε. Εταιρία αγροτικής ανάπτυξης	
10.	97
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	
Κοινωνικές υπηρεσίες. Υγεία - Ασφάλιση - Παιδικοί σταθμοί	
Λοιπές δημόσιες υπηρεσίες	
11.	100
Π Ο Λ Ι Τ Ι Σ Μ Ο Σ - Ν Ε Α Γ Ε Ν Ι Α - Α Θ Λ Η Τ Ι Σ Μ Ο Σ	
12.	101
Α Π Ο Δ Η Μ Ο Σ Ε Λ Λ Η Ν Ι Σ Μ Ο Σ	
13.	102
Δ Η Μ Ο Σ Ι Ε Σ Ε Π Ε Μ Δ Υ Σ Ε Ι Σ	
14.	104
Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α -	
Π Ρ Ο Τ Α Σ Ε Ι Σ Γ Ι Α Α Ν Α Π Τ Υ Ξ Η	

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

ΝΟΜΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΝΑΛΟΓΩΣ ΤΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗΣ
 ΤΩΝ ΠΥΚΝΟΤΗΤΟΣ - ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1981
 DEPARTMENTS (NOMI) OF GREECE ACCORDING TO THEIR
 POPULATION DENSITY - 1981 POPULATION CENSUS

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Η εργασία αυτή εκπονήθηκε στα πλαίσια των σπουδών μου στο ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ, στη Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και αποτελεί την πτυχιακή μου διατριβή.

Το θέμα της εργασίας αυτής είναι: "ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΝΟΜΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ".

Επειδή κατάγομαι από τον Νομό Ευρυτανίας και ως γνωστό ο Νομός αυτός είναι ο πιο μικρός, ο πιο φτωχός και ο πιο προβληματικός Νομός της Ελλάδος αποφάσισα να κάνω την εργασία αυτή.

Γίνεται λοιπόν στη συνέχεια ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων, των στοιχείων παραγωγής του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα, καθώς και των στοιχείων της εκπαίδευσης.

Το μεγάλο πρόβλημα της εργασίας αυτής ήταν η συλλογή των στοιχείων.

Ετσι σε σημαντικούς τομείς δεν υπήρχαν τα κατάλληλα αριθμητικά στοιχεία, εκεί λοιπόν γίνεται εκτεταμένη περιγραφική αναφορά από ιδία γνώση και από συζητήσεις με τα αρμόδια κάθε φορά όργανα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΕΝΙΚΑ

Η Ευρυτανία είναι Νομός ο οποίος βρίσκεται στο Κέντρο της Στερεάς Ελλάδος. Συνορεύει με τους νομούς, Φθιώτιδας, Καρδίτσας, Αιτωλοακαρνανίας. Πρωτεύουσα του Νομού είναι το Καρπενήσι.

Κύρια χαρακτηριστικά του Νομού είναι τα μεγάλα σε όγκο βουνά (Τυμφρηστός, Καλιακούδα, Χελιδόνα, Αγραφα) με πλούσια δάση, τα έλατα στην Ευρυτανία είναι τόσα πολλά ώστε νομίζει κανείς πως βρίσκεται σε ένα ατέλειωτο και μεγαλόπρεπο δάσος, γεγονός στο οποίο οφείλεται και η προσωνυμία της "Ελβετία της Ελλάδας".

Αφθονα και γάργαρα νερά αναβλύζουν από τις πηγές της, ενώ τις κατάφυτες κοιλάδες διαρρέουν ονομαστά ποτάμια (Αχελώος, Αγραφιώτης, Μέγδοβας, Καρπενησιώτης) και δημιουργούν μια αληθινή "κοσμογονία τοπίου" κατά την έκφραση του Ζαχαρία Παπαντωνίου.

Αν και ο Νομός είναι πολύ πλούσιος σε φυσικά κάλη είναι πάμπτωχος από άποψη: οικονομική, κοινωνική πολιτισμική.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Ευρυτανία οφείλει το ονομά της στο μυθικό ήρωα Βασιλιά Ευρυτο, ενώ η πρωτεύουσα του Νομού οφείλει την ονομασία του μάλλον στα πολλά σφεντάμια που είχε ο τόπος γύρω στον 12ο αιώνα (CARPEN = σφενδάμι, CARPENIS = σφενδαμότοπος).

Σύμφωνα με τη μαρτυρία του Ομήρου πρώτοι γνωστοί κάτοικοι της Νότιας Ευρυτανίας υπήρξαν οι Δόλοπες που έλαβαν μέρος στην Τρωική εκστρατεία. Σημαντική επίσης ήταν η συμβολή των Ευρυτάνων στην αντιμετώπιση της επιδρομής των Γαλατών (μάχη κοκκάλια 279 π.χ.). Ο Θουκυδίδης αναφέρει τους Ευρυτάνες σαν Δωρικό φύλο. Αργότερα η τύχη τους συνδέεται με τους Αιτωλούς.

Όπως φαίνεται από λείψανα Βυζαντινών μνημείων, η περιοχή γνώρισε σημαντική ανάπτυξη κατά την Βυζαντινή περίοδο είχε το σπάνιο προνόμιο να έχει αυτοδιοίκηση και φορολογική απαλλαγή. Γι' αυτό και η Βόρεια περιοχή του Νομού ονομαζόταν (και ονομάζεται) "Άγραφα", επειδή οι κάτοικοι δεν ήταν γραμμένοι στους φορολογικούς καταλόγους της Αυτοκρατορίας.

Κατά την Τουρκοκρατία η Ευρυτανία παρουσιάζει μεγάλο ιστορικό ενδιαφέρον. Το δυσπρόσιτο έδαφός της αποτέλεσε κέντρο αντίστασης κατά των Τούρκων και ορμητήριο της κλεφτουριάς. Επίσης μεγάλος ήταν και ο αριθμός κρυφών σχολιών που λειτουργούσαν (Σχολή Μοναστηριού Προυσού, Ανώτερη Σχολή Ελληνικών Γραμμάτων στα Βραχχιανά, όπου μάλιστα δίδαξε ο Ευχένιος ο Αιτωλός).

Στη μάχη του Κεφαλόβρυσου (Καρπενησίου) σκοτώθηκε ο Μάρκος

Μπότσαρης το 1823, ενώ το μοναστήρι της Παναχίας της Προυσιώτισσας αποτέλεσε κρυψήγετο του Καραϊσκάκη μέχρι της πλήρους αναρρώσεως του απο κάποιο τραυματισμό.

Επίσης στα Ευρυτανικά Βουνά ένα αιώνα αργότερα φούντωσε η Εθνική Αντίσταση κατά τη Γερμανική κατοχή. Στο σχολείο του παλαιού χωριού της Βίνιανης ορκίστηκε η πρώτη κυβέρνηση του βουνού, ΠΕΕΑ στις 10 Μαρτίου του 1944. Ενώ 2 μήνες αργότερα το Μάη του 1944 στο σχολείο των Κορυσχάδων έγινε η συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου.

Διοικητικά, η επαρχία Ευρυτανίας, αποσπάστηκε το 1899 απο το Νομό Αιτωλίας και αποτέλεσε για πρώτη φορά χωριστό Νομό με έδρα το Καρπενήσι. Αργότερα το 1909 έγινε ξανά επαρχία του Νομού Αιτωλοακαρνανίας για να επανασυσταθεί ο σημερινός Νομός Ευρυτανίας το 1943, με πρωτεύουσα το Καρπενήσι και μια επαρχία της Ευρυτανίας.

2. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Αν ήθελε να χαρακτηρίσει ένας περιβαλλοντολόγος, με λίγες λέξεις, τα φυσικά προσόντα του Νομού θα έλεγε, ότι πρόκειται για ένα από τα ωραιότερα ορεινά θέρετρα της Ευρώπης που συνδυάζει την πλούσια βλάστηση των γαλλοελβετικών Άλπεων με την γλυκύτητα του κλίματος και την ζεστασιά του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος των μεσογειακών περιοχών.

Τα κύρια φυσικά χαρακτηριστικά του Νομού Ευρυτανίας είναι η ορεινή μορφολογία (με 40% της συνολικής επιφάνειας σε υψόμετρο πάνω από 1000 μ.) και η πλούσια βλάστηση (45% της συνολικής επιφάνειας καλύπτονται με δάση, πλούσια σε ξυλώδες απόθεμα και σημαντική ετήσια προσαύξηση).

Από Βορρά προς Νότο το σύνολο της επιφάνειας διασπάται σε τρεις ξεχωριστές υδρολογικές λεκάνες με τους ποταμούς Αχελώο, Αγραφιώτη και Μεγδοβα ή Ταυρωπό). Οι κύριοι ορεινοί όγκοι είναι τα Αγραφα, ο Τυμφρηστός, η Οξυά, το Παναγιωτικό, η Χελιδόνα και η Καλλιακούδα.

Όλα τα εδάφη του Νομού είναι με καλή στράγγιση, μέτρια εφοδιασμένα σε οργανική ουσία και μηδαμινή περιεκτικότητα σε CaCO_3 .

Μηχανικές αναλύσεις σε διάφορες περιοχές δίνουν σαν επικρατέστερο τύπο εδάφους, τον SCL (άμμος 48%, ιλύς 25%, και άργιλλος 27%).

Η συνολική έκταση του Νομού ανέρχεται σε 1.874 τ.χλμ., που κατανέμονται από άποψη βασικών κατηγοριών χρήσεων γης, σε:

δάση 850.000 στρ.

βοσκότοποι 754.370 "

οικισμούς 91.000 "

γεωργική γή 90.630 "

λίμνες-ποτάμια 88.000 "

1.874.000 "

και απο άποψη υψομετρική:

ΥΨΟΜΕΤΡΙΚΕΣ ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ (σε μ.)	ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΥΣΑ ΕΚΤΑΣΗ (σε τ.χλμ.)	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
μέχρι 500	210	11.2
501 - 1000	690	36.8
1001 - 1500	810	43.2
1501 - 2000	158	8.5
2001 - και άνω	6	0.3
	1.874	100.0

Το κλίμα της περιοχής Ευρυτανίας περιγράφεται με επιστημονική πληρότητα στην μελέτη του Αθ. Μπούρα (Διδ. Διατριβή 1985), ενώ αναλυτικοί πίνακες κλιματικών και υδρομετεωρολογικών δεδομένων δίνονται στην μελέτη υδροδυναμικού του Νομού Ευρυτανίας. Η Ευρυτανία παρουσιάζει έντονα τα χαρακτηριστικά του ορεινού κλίματος, μέσα στην ζώνη των ηπειρωτικών μεσογειακών κλιμάτων, με αύξηση της ηπειρωτικότητας του από Δυτικά προς Βορειοδυτικά. Το μέσο ετήσιο ύψος βροχής του Νομού είναι 1530 mm, πρόκειται δηλαδή για πλούσια από άποψη υδατικού δυναμικού περιοχή με σπάνια δυνατότητα ανάπτυξης υδροβιοτόπων. Οι θερμοκρασίες καθιστούν το περιβάλλον ιδιαίτερα ψυχρό για περίοδο 9 περίπου μηνών, με ευχάριστες θερινές θερμοκρασίες κατά το τρίμηνο Ιουνίου-Αυγούστου, ενώ η σχετική υγρασία βρίσκεται στα κατάλληλα για θέρετρα και κέντρα αθλητικής προετοιμασίας όρια.

3. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Τα στοιχεία των τελευταίων απογραφών είναι ανησυχητικά. Πράγματι η Ευρυτανία σβήνει έστω και αργά. Ο ιδιαίτερα προβληματικός χαρακτήρας του Νομού δημιουργήθηκε κυρίως από τον συνδυασμό του ορεινού, δυσπρόσιτου και άγονου εδάφους, με το τραχύ κλίμα και τις μεγάλες ελλείψεις σε υποδομή και ιδιαίτερα στο οδικό δίκτυο. Ο πληθυσμός του Νομού το 1940 ανέρχεται σε 53.471 κατοίκους και μέσα στην εικοσαετία 1940-1961 έχασε το 30% του πληθυσμού του.

ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ (%)
1961	39.716	- 25,6
1971	29.533	-11,4
1981	26.182	

Κατά την απογραφή της 17ης Μαρτίου 1991 ο πληθυσμός που καταγράφηκε στο Νομό Ευρυτανίας ανέρχεται στις 23.535 και το ποσοστό μεταβολής τη δεκαετία 1981-1991 είναι -10,1% . Το ποσοστό

αυτό μείωσης του πληθυσμού θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι το μεγαλύτερο που παρατηρείται σε όλους του νομούς της χώρας μας, κατά τη δεκαετία 1981-1991.

Ο πραγματικός σημερινός μόνιμα εγκατεστημένος πληθυσμός είναι σημαντικά μικρότερος. Ένα μέρος του έχει μετακινηθεί στην Αττική, Φθιώτιδα, Βοιωτία, Αιτωλοακαρνανία όπου εργάζεται, αλλά διατηρεί τα πολιτικά του δικαιώματα στον τόπο καταγωγής του.

ΕΤΟΣ ΕΚΑΤΟΣΤΙΑΙΑ ΔΙΑΡΘΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (ΑΤΟΜΑ/τ.χλμ)

1961	0,48	21,8
1971	0,34	16,2
1981	0,27	14,4

Επίσης 200-250 οικογένειες κτηνοτρόφων μετακινούνται στα χειμαδιά και επανέρχονται την περίοδο Μαΐου-Οκτωβρίου στα θερμά βοσκοτόπια του Νομού.

Ο παραπάνω μόνιμος πληθυσμός του Νομού κατανέμεται σε 81 κοινότητες στις οποίες εντάσσονται 166 και σε 1 δήμο την πρωτεύουσα του Νομού το Καρπενήσι με 6.186 κατοίκους. Η εγκατάλειψη του Νομού από τον πληθυσμό του, κυρίως από άτομα νεαρής ηλικίας, είχε σαν αποτέλεσμα τη σταδιακή γήρανση του πληθυσμού και τη μεγάλη υπογεννητικότητα.

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1961-1981 (%)

ΟΜΑΔΕΣ ΗΛΙΚΙΩΝ	1961		1971		1981	
	ΝΟΜΟΣ	ΧΩΡΑ	ΝΟΜΟΣ	ΧΩΡΑ	ΝΟΜΟΣ	ΧΩΡΑ
0-14	33,7	26,8	33,5	25,4	21,7	23,7
15-44	37,7	44,7	33,0	42,5	35,5	40,7
45-64	19,2	20,3	20,2	21,3	24,7	22,9
65-άνω	9,4	8,2	13,3	10,8	18,1	12,7
ΣΥΝΟΛΟ	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Απο τον πίνακα συμπεραίνεται η σταθερή αύξηση των μεγάλων ηλικιών και αντιστρόφως η σταθερή μείωση των μικρών ηλικιών

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η μείωση των γεννήσεων είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα του Νομού.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1961	1050
1971	520
1981	220
1987	200

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΑ

Το 1961 ο αριθμός των νοικοκυριών ήταν 9332 και τα μέλη τους 39.914 δηλαδή ο μέσος αριθμός μελών ενός νοικοκυριού ήταν 4,2 άτομα.

Ενώ το 1981 τα νοικοκυριά ήταν 7510 και τα μέλη 23.320 με μέσο αριθμό μελών 3,1 άτομα.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ
1961	12.378	0,5
1971	12.185	0,4
1981	11.916	0,3

ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΣ - ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ο πίνακας που ακολουθεί μας δείχνει την κατανομή του πληθυσμού σε ημιαστικό και αγροτικό πληθυσμό δεδομένου ότι αστικός πληθυσμός στην Ευρυτανία δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ούτε στην πρωτεύουσα του Νομού το Καρπενήσι.

ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΣΤΙΚΟΣ	ΗΜΙΑΣΤΙΚΟΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ
1961	39.716	-	3850-9,7%	35.866-90,3%
1971	29.533	-	4645-15,7%	24.888-84,3%
1981	26.182	-	5230-20%	20.952-80%

Βλέπουμε λοιπόν από τον πίνακα ότι η μεγάλη μείωση του πληθυσμού παρατηρείται στις αγροτικές περιοχές ενώ αντίθετα έχουμε μικρή αύξηση του πληθυσμού που διαμένει στην πρωτεύουσα του Νομού το Καρπενήσι (ημιαστικός).

Επίσης θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι δεν γίνεται κατανομή του πληθυσμού σε πεδινό-ημιορεινό και ορεινό διότι και το 100% του πληθυσμού του Νομού είναι ορεινός πληθυσμός.

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

ΕΤΟΣ	ΕΝΕΡΓΟΙ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			ΑΝΕΡΓΟΙ
		ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ	ΣΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ	ΣΤΟΝ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ	
1961	18.835	15.644	965	1665	561
1971	10.584	7.220	933	1895	588
1981	10.918	5.314	1954	3105	545

[%]

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑ- ΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑ- ΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΑ- ΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΕΡΓΩΝ
1961	83%	5%	9%	3%
1971	68%	9%	18%	5%
1981	49%	18%	28%	5%

Οι παραπάνω πίνακες μας δίνουν στοιχεία του εργατικού δυναμικού. Δηλαδή σε τι αριθμό ανέρχεται και πως κατανέμονται οι εργαζόμενοι στους τρεις τομείς, καθώς και τους ανέργους.

Βέβαια θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι παραπάνω πίνακες μας δίνουν πλάσματικά ποσοστά ανεργίας δεδομένου ότι οι εμφανιζόμενοι σαν απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα, υποαπασχολούνται. Άρα είναι κατά μεγάλο ποσοστό άνεργοι. Παρόμοιες περίπου καταστάσεις συμβαίνουν και στους άλλους δύο τομείς (δευτερογενής-τρίτογενής).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Απο την ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων της περιοχής σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό μπορούν να αναφερθούν τα εξής

χαρακτηριστικά για το Νομό Ευρυτανίας.

- Το ποσοστό αστικοποίησης του πληθυσμού, είναι κατά πολύ μικρότερο του μέσου όρου της χώρας.

- Τα ποσοστά γονιμότητας είναι μικρότερα των αντίστοιχων του γεωγραφικού διαμερίσματος της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδος και των αντίστοιχων εθνικών μέσων όρων.

- Οι πληθυσμιακές πυκνότητες είναι χαμηλότερες των μέσων όρων της χώρας.

- Η πληθυσμιακή μετακίνηση γίνεται εκτός του Νομού προς άλλες όμορες περιφέρειες όπου υπάρχουν δυναμικά αστικά κέντρα με αποτέλεσμα το μοναδικό ημιαστικό κέντρο του Νομού, το Καρπενήσι, να παρουσιάζει συνεχή μείωση του πληθυσμού και ειδικότερα του ενεργού πληθυσμού.

- Η πληθυσμιακή γήρανση είναι πολυδιάστατη με διάφορες πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και δημογραφικές επιπτώσεις.

Συμπερασματικά, παρατηρείται ότι οι Ευρυτάνες ακολουθούν το γενικό μεταναστευτικό ρεύμα που κινείται κυρίως προς Αχρύνιο, Λαμία, Αθήνα και μικρό μόνο ποσοστό προς το Καρπενήσι. Οι συνέπειες της ανισορροπίας αυτής διευρύνονται με την επιτάχυνση της υπογεννητικότητας και της γήρανσης, την υποαπασχόληση και την απώλεια παραγωγικών δυνάμεων.

4. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Γενική διαπίστωση από την συγκριτική μελέτη των πιο πρόσφατων δεδομένων και δεικτών ανάπτυξης είναι, ότι ο Νομός Ευρυτανίας είναι, ο πιο προβληματικός της χώρας. Πράγματι από την συγκριτική αξιολόγηση των 51 νομών της επικράτειας που έκανε το ΚΕΠΕ με βάση 17 δείκτες ανάπτυξης, ο Νομός Ευρυτανίας κατατάσσεται:

τελευταίος (51ος) στους δείκτες

- οδικό δίκτυο
- κατά κεφαλή καταθέσεις
- αυτοκίνητα Ι.Χ
- κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας
- απασχόληση στη μεταποίηση
- μεταβολή πληθυσμού

προτελευταίος (50ος) στους δείκτες

- αστικοποίηση
- κατά κεφαλή ακαθάριστο προϊόν
- τηλέφωνα

ενώ η κατάταξη στους υπόλοιπους δείκτες είναι

- γεωργική γή	47ος
- νοσοκομειακές κλίνες	46ος
- γιατροί	36ος
- όγκος νέων οικοδομών	35ος
- ύδρευση	28ος
- αρδευτικές εκτάσεις	23ος
- ξενοδοχειακές κλίνες	21ος
- μεταβολή ακαθάριστου προϊόντος	12ος

Είναι βέβαιο ότι την πρώτη εικοσαετία μετά τον εμφύλιο πόλεμο υπήρξαν κάποιες αιτίες για υποβάθμιση της περιοχής (1950-1970 περίοδος που η περιφέρεια έπεφτε θύμα της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας) τελείως, όμως άδικα εξακολουθεί να καταρρέει και την εικοσαετία (1970-1990) έστω και με βραδύτερο ρυθμό, αφού, δυστυχώς, δεν εξέλιπαν οι λόγοι που προκαλούν την αποδυνάμωση.

Ετσι λοιπόν σήμερα θα ανέμενε πράγματι κανείς να ευνοείται κατάφορα ο Ν.Ευρυτανίας από την ισχύουσα αναπτυξιακή πολιτική της χώρας, που εμφανίζεται να στηρίζεται στην φιλοσοφία της περιφερειακής ανάπτυξης.

Πολύ περισσότερο όταν οι επιπτώσεις από την εξάντληση όλων των οικονομικών και περιβαλλοντικών δυνατοτήτων των μεγάλων αστικών κέντρων είναι πλέον ορατές σε όλους.

5. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

5.1. ΓΕΩΡΓΙΑ

Η γεωργική γή της Ευρυτανίας αποτελεί το 5% περίπου της συνολικής έκτασης του Νομού (έναντι 30% του αντίστοιχου μέσου όρου της χώρας).

ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΩΣ

Σε στρέμματα	Καλλιέργειες					
ΕΤΟΣ	Σύνολο καλλιεργειών και αγροναυσιών	αροτραίες	κηπευτική	Αμπέλια	δενδρώδεις	Αγροναυσιών
1961	124344	115931	6574	1168	2681	-
1971	134092	84630	5360	20660	8338	15104
1981	79138	51000	3209	264	13265	11400

Ο παραπάνω πίνακας μας δίνει τις εκτάσεις καλλιεργειών κατά κατηγορίες. Αροτραίες-κηπευτική γή - Αμπέλια δενδρώδεις καθώς και τον αριθμό στρεμμάτων γεωργικής γής που βρίσκεται σε αγροναυσιών.

Υψομετρικά η γεωργική γή περίπου ισοκατανέμεται μεταξύ 0-1000μ. και 1000-1500μ. Ο γεωργικός κλήρος είναι πολυτεμαχισμένος και επικλινής μέσης έκτασης μικρότερης των 10 στρεμμάτων.

Αλλά ας επανέλθουμε στα στοιχεία τα οποία μας δίνει ο πίνακας. Έτσι λοιπόν βλέπουμε καθαρά την συνεχή μείωση των αροτραίων καλλιεργειών και της κηπευτικής γής, μείωση μεγαλύτερη του 50% (1961-1981).

Ενώ αντίθετα παρατηρείται μεγάλη αύξηση στις δενδρώδεις καλλιεργείες γεγονός το οποίο οφείλεται, στην εγκατάλειψη της κύριας καλλιεργείας της έκτασης και ελάχιστη περιποίηση των δένδρων μόνο που υπάρχουν μέσα στο κτήμα, καθώς επίσης και στην δωρεάν διανομή δενδρυλίων που κατά καιρούς έγιναν από τις Γεωργικές υπηρεσίες του Νομού και τους Συνεταιρισμούς (μηλιές-καρυδιές-ελιές).

ΑΡΔΕΥΣΗ

Η άρδευση στο Νομό γίνεται με παλαιού τύπου αύλακες και " δια βαρύτητας".

ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Σε στρέμματα

ΕΤΟΣ	Σύνολο αρδευόμενων καλλιεργειών	Καλλιέργειες			
		Αροτραίες	Κηπευτική γή	Αμπέλια	Δενδρώδεις
1961	41370	35022	4622	680	1046
1971	48814	40231	5139	335	3109
1981	24528	14866	3209	53	6290

Βρίσκονται όμως σε εξέλιξη τέσσερα (4) νέα αρδευτικά έργα και ένα 5ο στη φάση της μελέτης, τα οποία θα αυξήσουν τις αρδευόμενες εκτάσεις κατά 8.100 στρέμματα. Αναλυτικότερα:

- α. του Νέου Αρχυρίου για άρδευση 2500 στρ.
- β. των Τοπολιάνων " " 1600 "
- γ. της Παλαιοκατούνας " " 1000 "
- δ. του Ραπτόπουλου " " 1000 "
- ε. του Παλαιοχωρίου " " 2000 " (υπό μελέτη)

ΣΥΝΟΛΟ

8.100 στρέμματα

ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

ΣΙΤΗΡΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΙΤΗΡΩΝ

Εκτάσεις σε στρέμματα, παραγωγή σε τόνους

ΕΤΟΣ	Σύνολο		Σιτάρι		Κριθάρι		Βρώμη		Σίκαλη		Αραβόσιτος	
	εκτάσεων		παραγωγής		παραγωγής		παραγωγής		παραγωγής		παραγωγής	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
1961	62425	5071	28166	2085	1150	89	2474	192	1517	114	29118	2591
1971	25567	3278	10745	1359	795	78	1076	84	274	26	12665	1731
1981	10860	1738	4197	664	646	73	1449	157	84	10	4570	834

1=εκτάσεις, 2=παραγωγή

Απο τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα παρατηρούμε μια συνεχή μείωση της παραγωγής των σιτηρών στο Νομό, εάν λάβουμε υπόψη μας και την συνεχή μείωση που παρατηρείται στον πληθυσμό του Νομού, θα

προσπαθήσουμε να προσδιορίσουμε στη συνέχεια τη μορφή κάποιας μαθηματικής σχέσης ή καλύτερα ενός μαθηματικού μοντέλου το οποίο συνδέει τις δύο μεταβλητές, πληθυσμός (χ) και παραγωγή (ψ).

Ετσι λοιπόν κατάρτιζουμε την ευθεία τάσεως η οποία υπολογίζεται από την εξίσωση

$$\psi = \alpha + \beta\chi$$

Το α είναι η τιμή της ψ όταν η τιμή της μεταβλητής χ είναι ($\chi_i = 0$) το α είναι το σημείο που η ευθεία τέμνει τον άξονα ψ

Το β είναι ο γωνιακός συντελεστής παλινδρομήσεως, προσδιορίζει την κλίση της ευθείας, το β παρέχει την μεταβολή την οποία θα υποστεί η εξαρτημένη μεταβλητή ψ όταν η ανεξάρτητη μεταβλητή χ αυξηθεί κατά μια μονάδα.

Το β και το α τα βρίσκουμε από τους τύπους

$$\beta = \frac{n \cdot \sum \chi_i \psi_i - \sum \chi_i \sum \psi_i}{n \cdot \sum \chi_i^2 - (\sum \chi_i)^2}$$

$$\alpha = \bar{\psi} - \beta \bar{\chi}$$

$$\text{όπου } \bar{\psi} = \frac{\sum \psi_t}{N} \quad \text{και} \quad \bar{X} = \frac{\sum X_t}{N}$$

Κατασκευάζουμε τον ακόλουθο πίνακα και κάνουμε τις αντικαταστάσεις των στοιχείων στους τύπους:

ΕΤΟΣ	Πληθυσμός σε χιλιάδες		Παραγωγή σιτηρών σε χιλ. τόννους		X_t^2	$(\psi_t - \bar{\psi})^2$	$(X_t - \bar{X})^2$
	X_t	ψ_t	X_t	ψ_t			
1961	39,7	5,1	202,5	1576,1	3,0	62,4	
1971	29,5	3,3	97,4	870,3	0,0	5,3	
1981	26,2	1,7	44,5	686,4	2,8	31,4	
$\sum X_t = 95,4$		$\sum \psi_t = 10,1$	$\sum X_t \psi_t = 344,4$	$\sum X_t^2 = 3132,8$	$\sum (\psi_t - \bar{\psi})^2 = 5,8$	$\sum (X_t - \bar{X})^2 = 99,1$	

$$\bar{X} = \frac{\sum X_t}{N} = \frac{95,4}{3} = 31,8 \quad \bar{\psi} = \frac{\sum \psi_t}{N} = \frac{10,1}{3} = 3,36$$

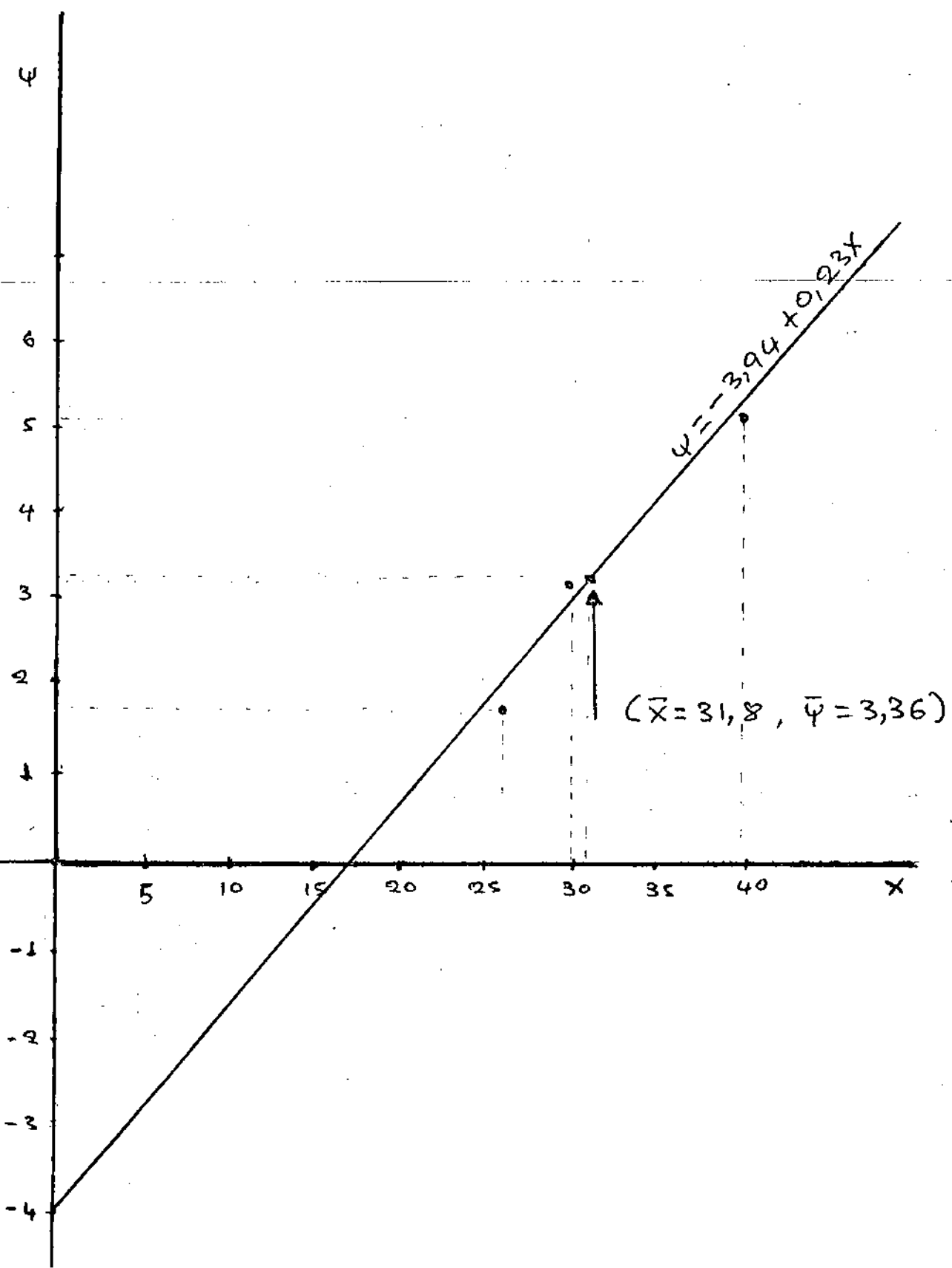
$$B = \frac{n \cdot \sum X_t \psi_t - \sum X_t \sum \psi_t}{n \cdot \sum X_t^2 - (\sum X_t)^2} = \frac{3 \cdot 344,4 - 95,4 \cdot 10,1}{3 \cdot 3132,8 - (95,4)^2} =$$

$$= \frac{1033,2 - 963,5}{9398,4 - 9101,2} = \frac{69,7}{297,2} = 0,23 \quad B = 0,23$$

$$\alpha = \bar{\psi} - B\bar{X} = 3,36 - 0,23 \cdot 31,8 = 3,36 - 7,3 = -3,94$$

Η εξίσωση της ευθείας τάσεως θα είναι:

$$\psi = -3,94 + 0,23 X$$

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ - ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ

Για να κατανοήσουμε καλύτερα και πιο αξιόπιστα τη συσχέτιση δύο σειρών αριθμητικών δεδομένων (μεταβλητές X, ψ) είναι να προσδιορίσουμε ένα συντελεστή ο οποίος να μετράει το βαθμό συσχέτισης και όχι τον τρόπο εξάρτησης της μιας μεταβλητής από την άλλη. Ο συντελεστής αυτός ονομάζεται συντελεστής συσχέτισης (r) και βρίσκεται από τον τύπο (PEARSON).

$$r = \frac{\sum X_i \psi_i - n\bar{X}\bar{\psi}}{n\sigma_X \sigma_\psi}$$

Δεδομένου ότι:

$$\sigma_X = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n}}, \quad \sigma_\psi = \sqrt{\frac{\sum (\psi_i - \bar{\psi})^2}{n}}$$

και επειδή το δείγμα είναι μικρό ($n-1$)

$$\sigma_X = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}}, \quad \sigma_\psi = \sqrt{\frac{\sum (\psi_i - \bar{\psi})^2}{n-1}}$$

Οι τιμές του συντελεστή συσχέτισης κυμαίνονται $-1 < r < 1$

Έτσι λοιπόν στις παραπάνω μεταβλητές X = πληθυσμός

και ψ = παραγωγή σιτηρών ο συντελεστής συσχέτισης είναι:

$$r = \frac{\sum X_i \psi_i - n\bar{X}\bar{\psi}}{n \cdot \sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}} \cdot \sqrt{\frac{\sum (\psi_i - \bar{\psi})^2}{n-1}}}$$

$$\begin{aligned}
 & \frac{344,4 - 3 \cdot 31,8 \cdot 3,36}{\sqrt{\frac{99,1}{2} - \frac{5,8}{2}}} = \frac{344,4 - 320,5}{\sqrt{3 \cdot 70,4 - 1,7}} \\
 & = \frac{23,9}{35,9} = 0,67 \quad r = 0,67
 \end{aligned}$$

Βρίσκουμε ότι ο συντελεστής συσχέτισης είναι $r=0,67$ άρα συμπεραίνουμε ότι υπάρχει μέση συσχέτιση μεταξύ των μεταβλητών x, y δηλαδή του πληθυσμού και της παραγωγής των σιτηρών. Για να προσδιορίσουμε το ποσοστό επίδρασης της μεταβλητής x (πληθυσμός) πάνω στην μεταβλητή y (παραγωγή σιτηρών) χρησιμοποιούμε το συντελεστή προσδιορισμού r^2 .

$$r^2 = (0,67)^2 = 0,45 \text{ ή } 45\%$$

Ο συντελεστής προσδιορισμού $r^2 = 0,45$ μας λέει ότι μόνο το 45% οφείλεται αποκλειστικά στην επίδραση της μεταβλητής X (πληθυσμός) πάνω στην μεταβλητή y (παραγωγή σιτηρών). Ενώ το υπόλοιπο 55% οφείλεται σε άλλους λόγους ή σε άλλες μεταβλητές εκτός από την X (πληθυσμός).

ΒΡΩΣΙΜΑ ΟΣΠΡΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΟΣΠΡΙΩΝ

Εκτάσεις σε στρέμματα, παραγωγή σε τόνους

ΕΤΟΣ	Σύνολο παραγωγής	Σύνολο εκτάσεων	Φασόλια		Φακή		Κουκιά - ρεβύθια μπιζέλια	
			1	2	1	2	1	2
1961	19772	355	18316	283	812	40	644	32
1971	11786	720	11399	692	157	9	230	19
1981	4720	235	4561	216	83	13	76	6

1=εκτάσεις , 2=παραγωγή

Αν ακολουθήσουμε την ίδια μέθοδο που ακολουθήσαμε και στην παραγωγή σιτηρών, μετά τους υπολογισμούς βρίσκουμε ότι η σχέση που συνδέει τον πληθυσμό με την παραγωγή βρώσιμων οσπρίων δίνεται από την ευθεία $y=0,494 - 0,0017X$. Ενώ ο συντελεστής συσχέτισης είναι

$r=0,095$ άρα η συσχέτιση μεταξύ πληθυσμού και παραγωγής βρώσιμων
οσπρίων είναι αδιάφορη.

Ο συντελεστής προσδιορισμού είναι $r^2 = 0,009$ ή $0,09\%$

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ ΓΙΑ ΣΑΝΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΦΥΤΩΝ ΓΙΑ ΣΑΝΟ

Εκτάσεις σε στρέμματα, παραγωγή σε τόνους

ΕΤΟΣ	Σύνολο εκτάσεων	Σύνολο παραγωγής	Τριφύλλα		Κοφτολίβαδα (σανός)		Κριθάρι-Βρώμη Βίκος-Ροιπά	
			1	2	1	2	1	2
1961	23090	7458	11865	5195	8443	1847	2782	416
1971	41004	13539	23324	10122	16280	3125	1400	292
1981	28265	9324	10983	5300	16286	3816	996	208

1=εκτάσεις, 2=παραγωγή

Απο τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούμε ότι ενώ τη δεκαετία 1961-1971 το σύνολο των εκτάσεων και της παραγωγής αυξάνει (σχεδόν διπλασιάζεται) κατά τη δεκαετία 1971-1981 οι καλλιεργούμενες εκτάσεις κτηνοτροφικών φυτών για σανό, μειώνονται πάλι.

Στα μόνα που παρατηρείται συνεχής αύξηση, τόσο των εκτάσεων όσο

και της παραγωγής, είναι τα κοφτολίβαδα και είναι φυσικό αυτό γιατί εγκαταλείπονται οι κύριες καλλιέργειες των εκτάσεων π.χ. κριθάρι, βρώμη, βίκος, και στα κτήματα φυτρώνουν απο μόνα τους αγριόχορτα τα οποία συλλέγονται για σάνο των ζώων.

ΛΑΧΑΝΙΚΑ - ΠΑΤΑΤΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΤΑΤΩΝ

Εκτάσεις σε στρέμματα, παραγωγή σε τόνους

ΕΤΟΣ	Σύνολο εκτάσεων	Σύνολο παραγωγής	πατάτες		τομάτες		κρεμμύδια		φασολάκια		Λοιπά λαχανικά	
			1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
			1961	10086	3128	4545	1227	892	336	1319	385	895
1971	9251	6586	3568	3165	901	813	931	588	1175	465	2676	1555
1981	5181	2359	1659	951	678	415	530	205	889	255	1425	563

1= εκτάσεις , 2= παραγωγή

Στα λοιπά λαχανικά (στήλη του πίνακα) περιλαμβάνονται: κολοκυθάκια, αγγούρια, μελιτζάνες, ραδίκια, αντίδια, σπανάκι, πράσα κλπ

ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ

ΕΤΟΣ ΣΥΝΟΛΟ Μηλίές Αχλαδιές Ροδάκ. Κερασιές Συκιές Αμυγδ.Καρυδιές Κασταν. Ελιές

1961	308593	77592	23326	11396	22140	24804	5074	69723	33105	41500
1971	481675	80491	23167	8271	21861	19012	2921	153453	122109	50390
1981	413638	42375	17858	5453	14083	9635	2384	168275	57557	96018

Όπως αναφέραμε και στην αρχή ο αριθμός των δένδρων αυξάνει κατά τη δεκαετία 1961-1971 διότι γίνονται δωρεάν διανομές δενδρυλίων στους αγρότες (Μηλίές-καρυδιές-καστανιές-ελιές). Επίσης κατά το 1981 μεγάλη αύξηση παρατηρείται στον αριθμό των ελαιοδένδρων.

ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Παραγωγή σε τόννους

ΕΤΟΣ ΣΥΝΟΛΟ Μηλίές Αχλάδ. Ροδάκ. Κερασ. Συκιάς Αμυγδ. Καρυδ. Κασταν. Ελιές(α) Ελιές(β)

1961	2428	292	207	47	374	433	14	435	300	123	198
1971	4588	1175	293	89	477	381	24	1366	557	192	34
1981	2259	270	296	59	152	185	14	467	397	118	377

(Ελιές): (α)=βρώσιμες (β)=για λάδι

Η δενδροκομική παραγωγή αυξάνει το 1971 ενώ το 1981 ξαναμειώνεται (μείωση 50%). Δείχνει να σημειωθεί εδώ ότι μεγάλη αύξηση παρουσιάζεται και στην παραγωγή ελαιοκάρπου.

Αν θελήσουμε να δούμε τη σχέση του πληθυσμού με το σύνολο της παραγωγής των πρωτογενών γεωργικών προϊόντων η ευθεία που προκύπτει μετά τους σχετικούς μαθηματικούς υπολογισμούς είναι:

$$\psi = 23,8 - 0,087X$$

Ο συντελεστής συσχέτισης είναι $r = 0,06$ που σημαίνει ότι η

συσχέτιση μεταξύ πληθυσμού και συνολικής παραγωγής γεωργικών προϊόντων είναι αδιάφορη.

Ο συντελεστής προσδιορισμού $r^2 = 0,0036$ ή $0,36\%$

ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ
ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

σε χιλιάδες δραχμές

ΕΤΟΣ	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ		ΔΑΝΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΚΑΙ ΜΑΚΡΑΣ		
		Καλλιεργητικά δάνεια	με ενέ- χυρο προϊόντα	Χρηματοδοτήσεις	ΠΡΟΣΘΕΣΜΙΑΣ	Γεωργ. Οργανισμ.
1961	10678	4788	2839	667	1282	1109
1971	22375	13268	7818	913	4537	5839
1981	103482	96827	70830	-	25997	6655

Ο παραπάνω πίνακας μας δείχνει τα ποσά, σε χιλιάδες δραχμές, που χορηγήθηκαν από την ΑΤΕ για τον πρωτογενή τομέα. Παρατηρούμε

ότι υπάρχει συνεχής και μεγάλη αύξηση των ποσών (1971-1981).

Ετσι λοιπόν θα προσπαθήσουμε να δείξουμε αν και κατά πόσο η αύξηση των δανείων είχε αυξητική επίδραση και στην παραγωγή των γεωργικών προϊόντων (στο σύνολό τους).

ΕΤΗ	ΔΑΝΕΙΑ (ΑΤΕ) Σε εκατομ. δρχ	ΣΥΝΟΛΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ Σε χιλιάδες τόν.	$X_t \psi_t$	X_t^2	$(X_t - \bar{X})^2$	$(\psi_t - \bar{\psi})^2$
	X_t	ψ_t				
1961	10,7	18,5	198,0	114,5	1211,0	6,25
1971	22,4	28,6	640,6	501,8	533,6	57,76
1981	103,5	15,9	1645,6	10712,2	3364,0	26,00
	$\Sigma X_t =$ 136,6	$\Sigma \psi_t =$ 63,0	$\Sigma X_t \psi_t =$ 2484,2	$\Sigma X_t^2 =$ 11328,5	$\Sigma (X_t - \bar{X})^2 =$ 5108,6	$\Sigma (\psi_t - \bar{\psi})^2 =$ 89,0

Κάνουμε τις αντικαταστάσεις στους τύπους:

$$\bar{X} = \frac{136,6}{3} = 45,5 \quad \bar{\psi} = \frac{63}{3} = 21$$

$$B = \frac{3 \cdot 2484,2 - 136,6 \cdot 63}{3 \cdot 11328,5 - 18659,6} = \frac{7452,6 - 8605,8}{33985,5 - 18659,6}$$

$$= \frac{1153,2}{15325,9} = -0,075$$

$$\alpha = \bar{\psi} - B\bar{X} = 21 + 0,075 \cdot 45,5 = 21 + 3,4 = 24,4$$

$$\psi = 24,4 - 0,075 X$$

$$r = \frac{\Sigma X_t \psi_t - n \bar{X} \bar{\psi}}{n \cdot \sqrt{\frac{\Sigma (X_t - \bar{X})^2}{n-1}} \cdot \sqrt{\frac{\Sigma (\psi_t - \bar{\psi})^2}{n-1}}} = \frac{2484,2 - 136,6 \cdot 21}{3 \cdot \sqrt{\frac{5108,6}{2}} \cdot \sqrt{\frac{89}{2}}}$$

$$\frac{2484,2 - 2868,6}{3.505,5 \cdot 6,67} = \frac{384,4}{1010,5} = 0,38$$

Αφού $r = -0,38$ παρατηρούμε ότι υπάρχει ασθενής αρνητική συσχέτιση, μεταξύ των δανείων της Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδος (ΑΤΕ) και της παραγωγής των γεωργικών προϊόντων

Ο συντελεστής προσδιορισμού που είναι:

$$r^2 = (-0,38)^2 = 0,144 \text{ ή } 14,4\%$$

μας λέει ότι το ποσοστό επίδρασης των δανείων της ΑΤΕ πάνω στην παραγωγή των γεωργικών προϊόντων είναι μόνο 14,4%, ενώ το υπόλοιπο 85,6% οφείλεται σε άλλους παράγοντες ή μεταβλητές.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΟΙΝΟΥ

Παραγωγή σε τόννους

ΕΤΟΣ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΟΙΝΟΣ
1961	37	287
1971	7	669
1981	20	382

Ο πιο πάνω πίνακας μας δίνει την παραγωγή ελαιολάδου και κρασιού. Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι τα παραπάνω προϊόντα δεν θεωρούνται ως πρωτογενή γεωργικά προϊόντα αλλά περισσότερο ως δευτερογενή επειδή έχουν υποστεί κάποια επεξεργασία.

Συμπεράσματα - Παρατηρήσεις

Οι τεχνικές γνώσεις του αγροτικού πληθυσμού δεν είναι επαρκής και η γενική εικόνα είναι ότι υπάρχει μειωμένη " γεωργική συνείδηση" , λόγω της ορεινής δομής του Νομού.

Η άποψη αυτή ενισχύεται και από το γεγονός ότι επί 71 συνεταρισμών στο Νομό, μόνο 16 είναι αγροτικοί και έχουν ασήμαντη συνεταιριστική δραστηριότητα.

Επίσης το 60% των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ανήκει και ελέγχεται από αγρότες ηλικίας άνω των 65 ετών. Γεγονός το οποίο συντελεί ανασταλτικό παράγοντα για αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.

Παρόλα αυτά υπάρχουν ευρύτατα περιθώρια αύξησης της παραγωγικότητας στο τομέα της Γεωργίας, αν χρησιμοποιηθούν σύγχρονα γεωργικά εργαλεία και μέθοδοι.

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ

Ο πίνακας που ακολουθεί μας δείχνει το Γεωργικό μηχανολογικό εξοπλισμό που είχαν από το 1961 ως το 1981 οι αγρότες του Νομού.

	1961	1971	1981
Γεωργικοί ανεβκυστήρες	-	15	150
Θεριστικές μηχανές	-	1	2
Αλωνιστικές μηχανές	-	-	2
Χορτοσυλλεκτικές μηχανές	-	1	2
Εκκοκιστικές αραβοσίτου	-	11	-
Κορυφολόγοι γάλακτος	2	13	7
Αντλίες	12	38	63
Συγκροτήματα τεχνητής βροχής	-	3	13
Μηχανοκίνητοι ψεκαστήρες	-	6	18
Μηχανοκίνητοι θειωτήρες	-	20	-

Θα μπορούσαμε εδώ να πούμε ότι στο Νομό δεν έχει προχωρήσει όσο θα έπρεπε η τεχνολογική εξέλιξη στο τομέα της γεωργίας και ότι οι γεωργοί της περιοχής χρησιμοποιούν και ακολουθούν, παραδοσιακά εργαλεία και μεθόδους.

5.2 ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Η κτηνοτροφία αποτελεί την κύρια οικονομική δραστηριότητα του Νομού. Παρόλα αυτά κατά τη δεκαετία 1971-1981 υπέστη κάποια μείωση και μόνον κατά τα τελευταία χρόνια σταθεροποιήθηκε χάρη στα κίνητρα και τις επιδοτήσεις (ΕΟΚ - πρόγραμμα εξισωτικής αποζημίωσης - πρόγραμμα επιδότησης επιλέξιμων ζώων - πρόγραμμα βελτίωσης βοσκοτόπων) που εξασφάλισαν κάποια προστασία, ιδιαίτερα στην αιγοπροβατοτροφία.

ΖΩΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Κεφάλια	ΒΟΕΣ ΤΑΥΡΟΙ ΑΓΕΛΑΔΕΣ και ΧΟΙΡΟΙ								
	ΣΥΝΟΛΟ		Εγχώριοι αβελτίωτοι		Εγχώριοι βελτιωμένοι		Ξενικοί		ΧΟΙΡΟΙ
	App.	θήλειες	App.	θήλειες	App.	θήλειες	App.	θήλειες	ΣΥΝΟΛΟ
1961	845	5334	620	4465	202	772	23	97	5671
1971	262	2829	144	1637	115	1105	3	87	1222
1981	65	861	9	126	56	700	-	35	515

Απο τα στοιχεία που μας αποκαλύπτει ο πίνακας έχουμε μια κατακόρυφη πτώση του αριθμού των κεφαλιών των βοοειδών. Η μεγάλη αυτή μείωση οφείλεται σε πολλούς λόγους, μερικοί απο αυτούς είναι:

- η έλλειψη σωστής αντιμετώπισης των προβλημάτων του κλάδου απο την πολιτεία σε τέτοιες ορεινές περιοχές
- Ο μεγάλος ανταγωνισμός σύγχρονων μονάδων βοοτροφίας άλλων περιοχών με βελτιωμένες αελάδες μεγάλης απόδοσης και με χρησιμοποίηση φθηνών και πλούσιων σε συστατικά, ζωοτροφών (για πάχυνση και για γάλα)
- Η έλλειψη στην περιοχή σύγχρονης γαλακτοκομικής επιχείρησης που να συσκευάζει και να πουλά το γάλα.

Ανάλογη μείωση παρατηρείται και στην εκτροφή των χοίρων.

Αν συνεχισθεί με τον ίδιο ρυθμό η μείωση αυτού του κλάδου προβλέπεται ότι μέσα σε λίγα χρόνια θα εκκλείψει τελείως απο το Νομό.

ΠΡΟΒΑΤΑ - ΑΙΓΕΣ

Κεφάλια

ΕΤΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΒΑΤΩΝ και ΑΙΓΩΝ	ΠΡΟΒΑΤΑ			ΑΙΓΕΣ			ΣΥΝΟΛΟ	
		ΟΙΚΟΣΙΤΑ	ΚΟΠΑΔ. ΜΗ ΝΟΜΑ- ΔΙΚΑ	ΝΟΜΑΔΙΚΑ	ΟΙΚΟΣΙΤΕΣ	ΚΟΠΑΔ. ΜΗ ΝΟΜΑ- ΔΙΚΑ	ΝΟΜΑΔΙΚΕΣ		
1961	124941	11686	57514	100	69300	13323	42278	40	55641
1971	131351	5258	56478	690	62453	10021	58626	251	68898
1981	123885	5549	60111	505	66165	10193	47527	-	57720

Η αιγοπροβατοτροφία είναι η κυριότερη κτηνοτροφική δραστηριότητα (67,8% της ακαθάριστης αξίας της κτηνοτροφικής παραγωγής) του Νομού.

Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο κλάδος αυτός παρουσιάζει κάποια σταθερότητα αν λάβουμε υπόψη μας και την συνεχή μείωση του πληθυσμού του Νομού.

Ο παρακάτω πίνακας μας δείχνει τον αριθμό των πουλερικών (κότσες-πάπιες-χήνες-περιστέρια), των κουνελιών καθώς και το σύνολο των κυψελών (εγχώριων - ευρωπαϊκών) που υπάρχουν στον Νομό.

	ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ	ΚΟΥΝΕΛΙΑ	ΚΥΨΕΛΕΣ
1961	64.300	2.880	11.000
1971	67.966	5.609	8.418
1981	54.500	4.675	11.000

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΡΕΑΤΟΣ

Σε τόννους

	Σύνολο κρέατος	Κρέας Βόειο	Κρέας πρόβειο	Κρέας αίγειο	Κρέας χοίρειο	Κρέας πουληρικών κουνελιών
1961	1247	133	435	263	376	40
1971	1458	230	401	476	285	66
1981	1383	51	620	460	186	66

Στην συνέχεια θα προσπαθήσουμε να δείξουμε τη σχέση μεταξύ του πληθυσμού και της παραγωγής κρέατος καταρτίζοντας και τοποθετώντας πάνω στο διάγραμμα την ευθεία τάσεως.

Κατασκευάζουμε τον επόμενο πίνακα και κάνουμε τις αντικαταστάσεις στους τύπους:

πληθυσμός παραγωγή
σε χιλιάδες κρέατ.σε χιλ.

τόννους

ΕΤΗ	X_t	ψ_t	$X_t \psi_t$	X_t^2	$(\psi_t - \bar{\psi})^2$	$(X_t - \bar{X})^2$
1961	39,7	1,25	49,6	1576,1	0,0191	62,4
1971	29,5	1,46	43,1	870,3	0,0100	5,3
1981	26,2	1,38	36,2	686,4	0,0004	31,4

$$\begin{array}{l} \Sigma X_t = 95,4 \quad \Sigma \psi_t = 4,1 \quad \Sigma X_t \psi_t = 128,9 \quad \Sigma X_t^2 = 3132,8 \quad \Sigma (\psi_t - \bar{\psi})^2 = 0,0225 \quad \Sigma (X_t - \bar{X})^2 = 99,1 \end{array}$$

$$n \Sigma X_t \psi_t - \Sigma X_t \cdot \Sigma \psi_t = 3 \cdot 128,9 - 95,4 \cdot 4,1$$

$$\beta = \frac{n \Sigma X_t \psi_t - \Sigma X_t \cdot \Sigma \psi_t}{n \Sigma X_t^2 - (\Sigma X_t)^2} = \frac{3 \cdot 128,9 - 95,4 \cdot 4,1}{3 \cdot 3132,8 - 9101,2}$$

$$= \frac{386,7 - 391,1}{9398,4 - 9101,2} = \frac{-4,4}{297,2} = -0,0148$$

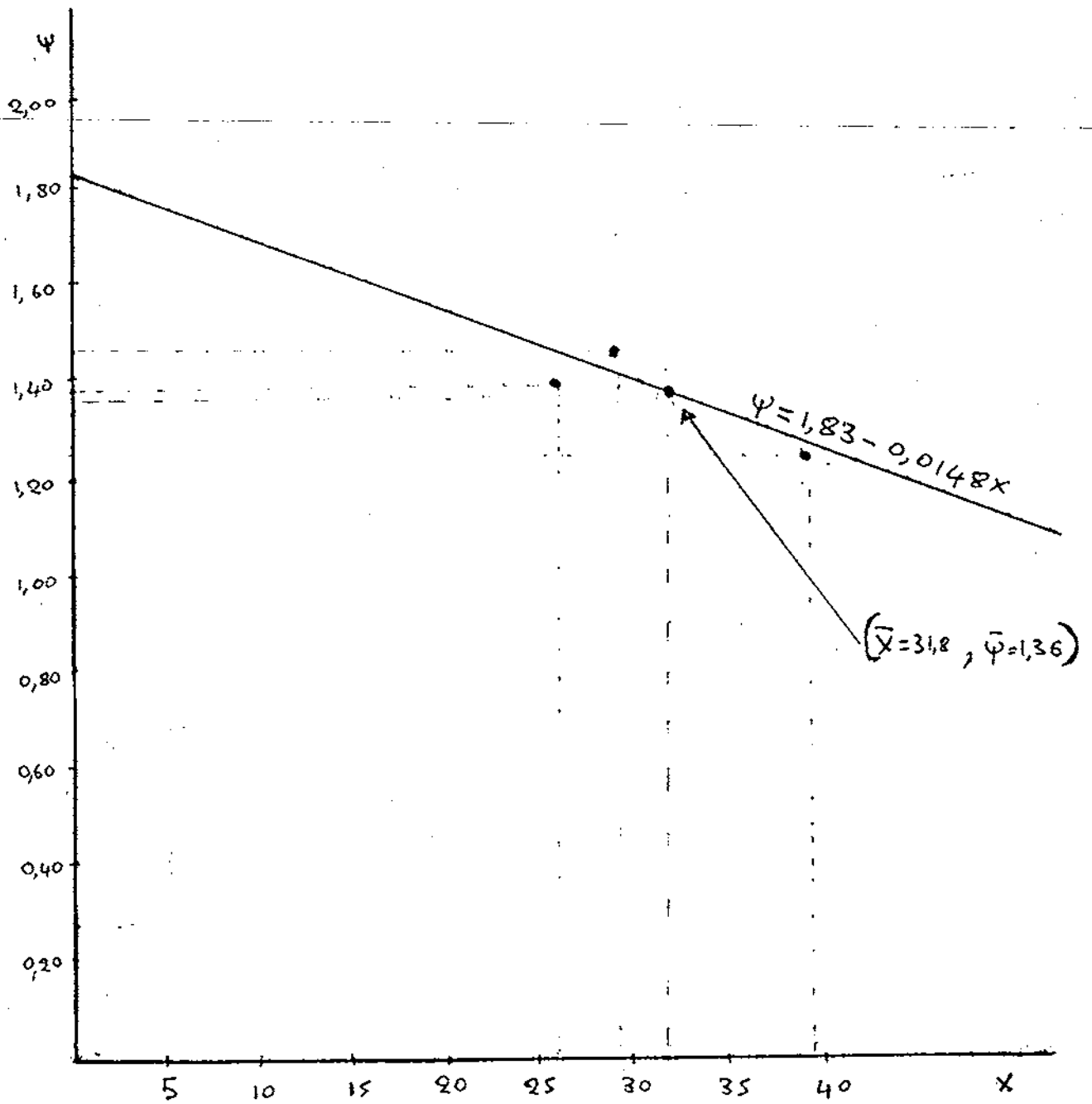
$$= \frac{-4,4}{297,2} = -0,0148$$

$$= \frac{-4,4}{297,2} = -0,0148$$

$$\alpha = \bar{y} - \beta \bar{X} = 1,36 - (-0,0148) \cdot 31,8 = 1,36 + 0,47 = 1,83$$

Άρα η ευθεία είναι:

$$y = 1,83 - 0,0148X$$

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗΣ - ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ

Απο τον τύπο του PEARSON έχουμε:

$$\sum X_i \Psi_i - n\bar{X}\bar{\Psi}$$

$$128,9 - 3 \cdot 31,8 \cdot 1,36$$

$$r = \frac{\sum (X_i - \bar{X})(\Psi_i - \bar{\Psi})}{\sqrt{\sum (X_i - \bar{X})^2 \sum (\Psi_i - \bar{\Psi})^2}}$$

n	·	$\sum (X_i - \bar{X})^2$	·	$\sum (\Psi_i - \bar{\Psi})^2$
$n-1$	·	99,1	·	0,0225
$n-1$	·	2	·	2

$$128,9 - 129,7 \quad -0,8$$

$$= \frac{-0,8}{\sqrt{21,1 \cdot 0,106}} = \frac{-0,8}{2,2} = -0,36$$

$$21,1 \cdot 0,106 \quad 2,2$$

Αρα λοιπόν ο συντελεστής συσχέτισης είναι $r = -0,36$ και συμπεραίνουμε έτσι ότι υπάρχει αρνητική, ασθενής συσχέτιση μεταξύ του πληθυσμού και της παραγωγής κρέατος. Για να βρούμε το ποσοστό επίδρασης του πληθυσμού πάνω στην παραγωγή κρέατος (Μεταβλητές X και Ψ αντίστοιχα) θα χρησιμοποιήσουμε το συντελεστή προσδιορισμού r^2 .

$$r^2 = (0,36)^2 = 0,13 \quad \text{ή } 13\%$$

Αφού ο συντελεστής προσδιορισμού είναι $r^2 = 0,13$. Αρα μόνο το

13% οφείλεται στην επίδραση του πληθυσμού πάνω στην παραγωγή κρέατος.

Το υπόλοιπο 87% οφείλεται σε άλλους παράγοντες ή σε άλλες μεταβλητές εκτός από την Χ (πληθυσμός).

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΑΛΑΚΤΟΣ

Βαρος σε τόνους

	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΑΛΑ ΑΔΕΛΑΔΩΝ	ΓΑΛΑ ΠΡΟΒΑΤΩΝ	ΓΑΛΑ ΑΙΤΩΝ
1961	7446	1875	2129	3442
1971	9114	1421	3109	4584
1981	6805	284	3257	3264

Για να δείξουμε τη σχέση μεταξύ του πληθυσμού και της παραγωγής γάλακτος στο Νομό ακολουθούμε την γνωστή μέθοδο.

Κατασκευάζουμε τον ακόλουθο πίνακα και κάνουμε τις αντικαταστάσεις.

ΕΤΗ	Πληθυσμός		Παραγωγή γαλα-		$(\psi_t - \bar{\psi})^2$	$(X_t - \bar{X})^2$
	σε χιλιάδ.	κτς σε χιλ.	σε χιλιάδ.	κτς σε χιλ.		
	X_t	ψ_t	$X_t \psi_t$	X_t^2		
1961	39,7	7,4	293,8	1576,1	0,16	62,4
1971	29,5	9,1	268,5	870,3	1,69	5,3
1981	26,2	6,8	178,2	686,4	1,00	31,4
$\Sigma X_t = 95,4$ $\Sigma \psi_t = 23,3$ $\Sigma X_t \psi_t = 740,5$ $\Sigma X_t^2 = 3132,8$ $\Sigma (\psi_t - \bar{\psi})^2 = 2,85$ $\Sigma (X_t - \bar{X})^2 = 91,1$						

$$\bar{X} = \frac{95,4}{3} = 31,8$$

$$\bar{\psi} = \frac{23,3}{3} = 7,8$$

$$B = \frac{n \sum X_i \Psi_i - \sum X_i \sum \Psi_i}{n \sum X_i^2 - (\sum X_i)^2} = \frac{3.740,5 - 95,4 \cdot 23,3}{3 \cdot 3132,8 - (95,4)^2}$$

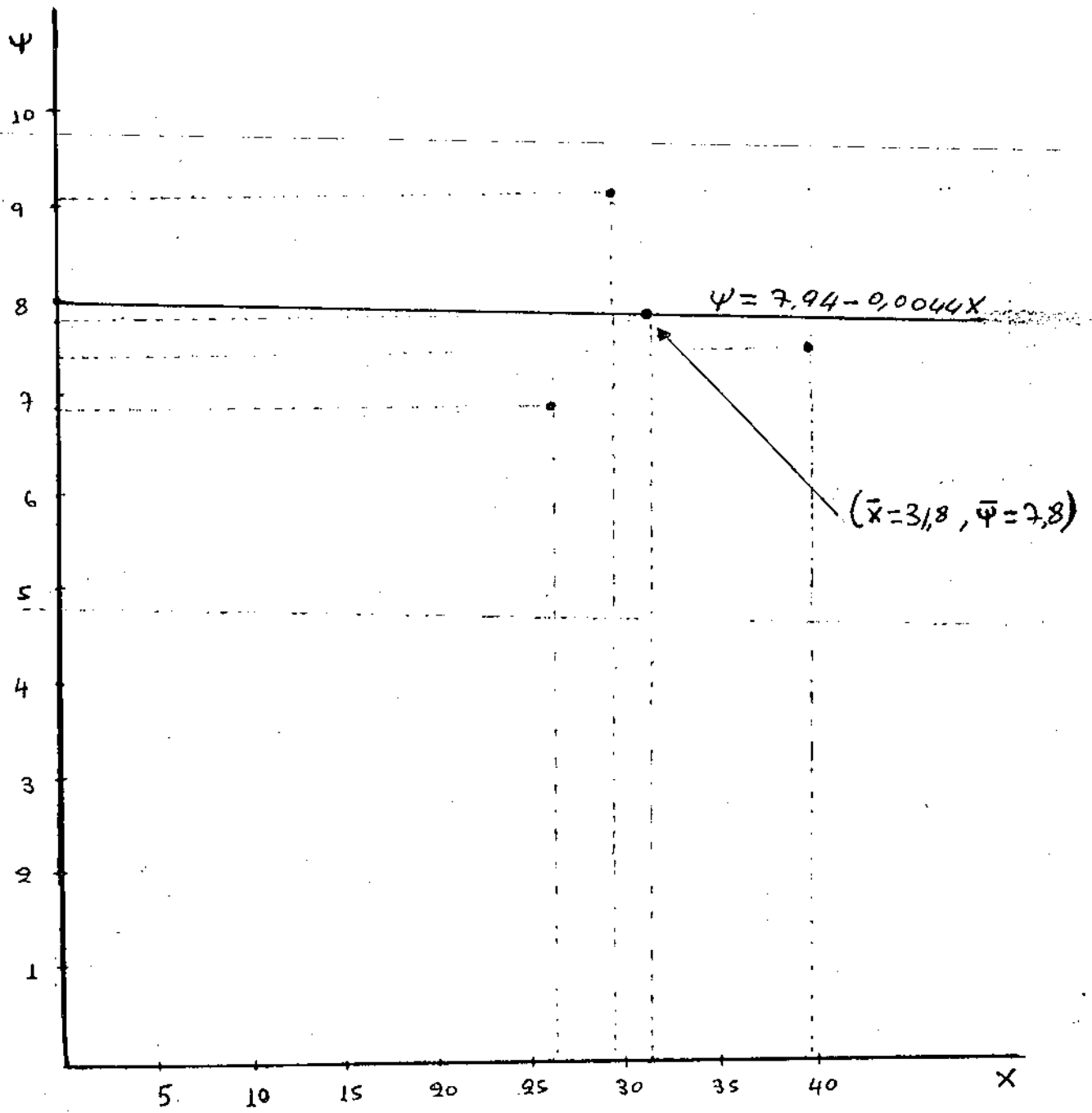
$$= \frac{2221,5 - 2222,8}{9318,4 - 9101,2} = \frac{-1,3}{297,2} = -0,0044$$

$$\alpha = \bar{\Psi} - B \bar{X} = 7,8 - (-0,0044) \cdot 31,8 = 7,8 + 0,14 = 7,94$$

$$\Psi = 7,94 - 0,0044 X$$

Στην συνέχεια θα βρούμε το συντελεστή συσχέτισης:

$$r = \frac{\sum X_i \Psi_i - n \bar{X} \bar{\Psi}}{\sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}} \sqrt{\frac{\sum (\Psi_i - \bar{\Psi})^2}{n-1}}}$$

$$\begin{aligned}
 & \frac{740,5 - 3 \cdot 31,8 \cdot 7,8}{\sqrt{\frac{99,1}{2} - \frac{2,85^2}{2}}} = \frac{740,5 - 744,1}{\sqrt{3 \cdot 7,04 - 1,425}} \\
 & = \frac{-3,6}{\sqrt{30,07}} = -0,12
 \end{aligned}$$

Αφού $r = -0,12$ υπάρχει αρνητική, ασθενής συσχέτιση μεταξύ του πληθυσμού και της παραγωγής γάλακτος. Ο συντελεστής προσδιορισμού r^2 θα είναι

$$r^2 = (-0,12)^2 = 0,0144 \text{ ή } 1,44\%$$

Άρα μόνο το 1,44% οφείλεται στην επίδραση του πληθυσμού πάνω στην παραγωγή γάλακτος, το υπόλοιπο 98,56% οφείλεται σε άλλους λόγους και μεταβλητές εκτός του πληθυσμού (X).

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΤΥΡΙΟΥ, ΒΟΥΤΥΡΟΥ, ΜΥΖΗΘΡΑΣ

σε τόνους

	ΤΥΡΙ	ΒΟΥΤΥΡΟ	ΜΥΖΗΘΡΑ
1961	326	139	54
1971	598	167	174
1981	647	111	49

Απο τα αριθμητικά στοιχεία του πίνακα παρατηρούμε ότι η παραγωγή τυριού αυξάνεται συνεχώς.

Το γεγονός αυτό οφείλεται, όπως και παραπάνω αναφέραμε, ότι ο μόνος κλάδος ο οποίος δεν υπέστη σοβαρά προβλήματα απο την μείωση του πληθυσμού είναι η κτηνοτροφία και ιδιαίτερα η αιχοπροβατοτροφία. Έτσι λοιπόν αν σχετίσουμε τον πληθυσμό με την παραγωγή τυριού σε χιλιάδες τόνους θα μας προκύψει η ευθεία:

$$\psi = 1,3 - 0,0245 X$$

και βέβαια ο συντελεστής συσχέτισης θα είναι αρνητικός $r = -0,64$

που μας λέει ότι μεταξύ των δύο μεταβλητών (πληθυσμού και παραγωγή) υπάρχει αρνητική μέση συσχέτιση.

Ο συντελεστής προσδιορισμού τότε θα είναι:

$$r^2 = (0,64)^2 = 0,40 \text{ ή } 40\%$$

ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΑ ΖΩΑ

Σε κεφάλια

ΕΤΟΣ	Μοσχάρια	Αρνιά	Κατσίκια	Χοιρίδια
1961	3.249	46.622	42.011	1.716
1971	1.904	44.741	50.291	1.412
1981	437	55.369	44.238	720

Ο παραπάνω πίνακας μας δείχνει τον αριθμό των ζώων που γεννήθηκαν κατά τα συγκεκριμένα έτη. Αξίζει να σημειωθεί η μεγάλη

μείωση που παρατηρείται στα γεννηθέντα μοσχάρια, που όπως αναφέραμε και παραπάνω (στο ζωικό κεφάλαιο, αγελάδες) αν συνεχιστεί η μείωση αυτή ο κλάδος αυτός σε λίγα χρόνια θα εκλείψει.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΙΠΩΝ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Βάρος σε τόνους

	Δέρματα νοπά	Μαλλιά προβάτων	Τρίχες αιγών	Λίπος χοιρινού	Αυγά (χιλ. τεμάχια)	Μέλι	Κηρός
1961	36.997	59	19	117,5	4965	70	2
1971	36.654	63	47	100	5828	40	2
1981	34.453	61	19	40	3485	77	2

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Όπως και στην αρχή αναφέραμε η κτηνοτροφία και ιδιαίτερα η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί τον κύριο μοχλό οικονομικής δραστηριότητας με δυνατότητες ταχείας ανάπτυξης και βελτίωσης, τόσο του ζωικού κεφαλαίου και των προϊόντων του, όσο και της επεξεργασίας του (επιχειρήσεις, δευτερογενής τομέα) καθώς και της εμπορίας τους (τριτογενής τομέας). Τα απαραίτητα κεφάλαια επενδύσεων είναι σχετικά μικρά ενώ η κτηνοτροφική παράδοση ευνοεί ιδιαίτερα κάθε αναπτυξιακή πρωτοβουλία, υπο τον όρο ότι θα ενισχυθεί η ντόπια κάθετη εκμετάλλευση των προϊόντων. Θα μειωθεί το κόστος της εσταυλισμένης ή ημιεσταυλισμένης κτηνοτροφίας που προκύπτει από την πολύμηνη χρήση ζωοτροφών και τέλος θα βελτιωθούν οι συνθήκες δουλειάς και διαβίωσης των κτηνοτρόφων με παράλληλη προστασία από την εμπορική κερδοσκοπία (που σήμερα οργιάζει).

5.3 ΔΑΣΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Τα δάση της Ευρυτανίας αποτελούν προφανώς τον σπουδαιότερο φυσικό πορο του Νομού, 850.000 στρέμματα παραμένουν όμως μέχρι σήμερα χωρίς βασικά έργα υποδομής [κυρίως δασική οδοποιία για την προσέγγιση ανεκκετάλλευτων συστάδων και την πυροπροστασία με αποτέλεσμα την μικρή απόδοση του κύριου προϊόντος του δάσους, του τεχνικού ξύλου [0,26μ³/10 στρ.] και την έλλειψη ανανέωσης και επέκτασης του φυσικού κεφαλαίου. Ειδικότερα, το ξυλώδες κεφάλαιο [Ξυλαπόθεμα] των δασών της Ευρυτανίας εκτιμάται σε 7.100.000 μ³, με μέση ετήσια προσαύξηση [δηλαδή, τόκος του ξυλίνου κεφαλαίου] 160.000 μ³ ξυλώδη όγκου.

Σήμερα απολαμβάνονται λήμματα περίπου 40.000 μ³ από τα οποία τεχνικό ξύλο είναι περίπου τα 20.000 μ³. Τέλος, με την εκμετάλλευση του δάσους σήμερα απασχολούνται 2.016 δασεργάτες, σε μερική ή πλήρη απασχόληση.

Το 1980 η ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ, ανέθεσε σε Αγγλικό οίκο την εκπόνηση πλήρους μελέτης για την διερεύνηση των δυνατοτήτων των δασών της Ευρυτανίας και την ανάλυση οικονομικής σκοπιμότητας (feasibility) για την εγκατάσταση συγκροτήματος ξυλοβιομηχανιών στην περιοχή. Για την υλοποίηση των θετικών συμπερασμάτων της μελέτης συγκροτήθηκε ο φορέας επένδυσης με την επωνυμία ΔΑΒΙΕ ΑΕ και συμμετοχή της Ένωσης Δασικών Συν/σμών και της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΑΕ. Το σύνολο της επένδυσης φθάνει το 1.5 δις δρχ για δύο μεγάλες μονάδες επεξεργασίας ξύλου, η μία στο Καρπενήσι και η άλλη στη Φουρνά. Επισημαίνεται εδώ ότι, κατά τη λειτουργία της, η ΔΑΒΙΕ ΑΕ αποδείχθηκε αντιπαραγωγική με

μεγάλο παθητικό. Είναι προφανές ότι τέτοιου ύψους επενδύσεις απαιτούν προσεκτική τεχνικοοικονομική μελέτη και κυρίως θα πρέπει να λειτουργούν με αυστηρά ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια, που εκ των πραγμάτων εξασφαλίζουν την τελική απόδοση της επιχείρησης. Επίσης μετά απο συνεργασία της ΕΤΒΑ και της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ, η αρμόδια Διεύθυνση της ΕΟΚ ενέκρινε την μερική χρηματοδότηση της κατασκευής του εργοστασίου με στόχο την αξιοποίηση των αειφύλλων και πλατυφύλλων δασών της κεντρικής και δυτικής Ευρυτανίας.

Οι σημερινές εκτιμήσεις της Δ/νσης Δασών, είναι ότι το 50% των δασών θα πρέπει να τεθεί κάτω απο εντατική εκμετάλλευση, δεδομένου ότι θα πρέπει να εξασφαλισθεί η λειτουργία των δυό παραπάνω ξυλοβιομηχανιών, (Καρπενήσι, Φουρνά) καθώς και του υπο μελέτη πυρολυτικού εργοστασίου στην κοινότητα Βούλπης για την παραγωγή τυποποιημένου ξυλάνθρακα (μπρικέττα), που σήμερα είναι εισαχόμενος. Κάποια μελέτη προβλέπει εξάλλου και την μελλοντική ίδρυση δορυφορικών μονάδων εξειδικευμένης παραγωγής σε διάφορες θέσεις του Νομού, (λυόμενα σπίτια, κυψέλες, στροφέια, παλλέτες και ξυλόχλυπα), για την αξιοποίηση των τεχνικών παραδοσιακής τέχνης που ακόμα υπάρχουν στην περιοχή.

Σχετικά με την αξιοποίηση και μεγαλύτερη εκμετάλλευση του δασικού πλούτου υπάρχει και η γραπτή εισήγηση του Δασολόγου κ. Κ. Αρχυρούλη. Η πρόταση, ουσιαστικά, είναι να επιτραπεί η εκμετάλλευση των εκτάσεων αυτών απο τους κατοίκους που θα οργανωθούν σε Δημοτικές ή Κοινοτικές επιχειρήσεις Α.Ε ανά διαμέρισμα. Τα 10 αυτά διαμερίσματα του Νομού, αντιστοιχούν σε

υδρολογικές λεκάνες και αποτελούν συνεπώς το καθένα μια χωροταξική ενότητα. Οι επιχειρήσεις αυτές, με συμβάσεις με το Δημόσιο, θα εκμεταλλεύονται τα προϊόντα των εκτάσεων που, αντιστοιχούν στο κάθε διαμέρισμα (Ξύλο, φλοιός, άνθη, καρποί, βοσκήσιμη ύλη, βιομάζα) θα αναλάβουν την εκτέλεση των αναγκαίων έργων για την εκμετάλλευση και την προστασία των εκτάσεων και θα λειτουργούν, όπως προτείνει ο κ.Κ.Αργυρούλης, 2 βασικές βιοτεχνίες σε κάθε διαμέρισμα, μία για προϊόντα μαλλιού και μία για προϊόντα Ξύλου.

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ ΞΥΛΙΑΣ

Σε κυβικά μέτρα

	ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΤΗΣ	ΠΕΥΚΗΣ	ΔΡΥΟΣ	ΟΞΥΑΣ	ΛΟΙΠΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ
1971	16827	16712	-	-	80	35
1981	14260	14035	-	-	-	225

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΆΛΩΝ ΔΑΣΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ

Σε τόννους

ΕΤΗ	Καισόξυλα Απο δάση	Απο γεωργικές εκτάσεις	Θάμνοι απο βο- σκοτόπους	Ξυλάνθρακες	Ρίχνη του βουνού	Τσάλι
1961	58698	1777	9848	-	51	7
1971	30395	1069	1535	80	153	7
1981	23951	1137	443	300	45	12

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Με δεδομένο ότι το 45,5% του συνόλου της επιφάνειας του Νομού καλύπτεται από ανεπτυγμένα δάση (850.000 στρ.), ενώ το σύνολο της δασώδους έκτασης ξεπερνά το 1.000.000 στρ., γίνεται φανερό ότι ο τομέας αυτός παρουσιάζει δυνατότητες σημαντικής ανάπτυξης και αποτελεί τον σπουδαιότερο φυσικό πόρο του Νομού. Για την ορθολογικότερη και αποτελεσματικότερη εκμετάλλευση του δασικού πλούτου επιβάλλεται να γίνουν έργα υποδομής, όπως διάνοιξη δασικών δρόμων, καλλιέργεια, αναδασώσεις, ανάσχεση χειμάρρων, πρωτογενής παραγωγή (στρογγυλή ξυλεία, βιομηχανικό ξύλο, καυσόξυλα, χριστουγεννιάτικα δένδρα, καρποί καρυδιάς, καστανιάς κλπ) και έτσι θα εξασφαλισθούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για την τουριστική ανάπτυξη.

Η Δασική Υπηρεσία του Νομού έχει την διάθεση να αξιοποιήσει τον φυσικό αυτό πλούτο, δεσμεύεται όμως από την αναχρονιστική δασική νομοθεσία και την έλλειψη επαρκών πιστώσεων για έργα υποδομής.

Η εκμετάλλευση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης από τις αρμόδιες Δ/σεις της ΕΟΚ και η ένταξη της περιοχής σε ορισμένα σημαντικά αναπτυξιακά προγράμματα (π.χ. το Large European Biomass Energy) παρέχουν μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης και βελτίωσης του δασικού προϊόντος. Οι πρόσφατες σημαντικές επενδύσεις σε ξυλοβιομηχανίες και το ενδιαφέρον των τοπικών παραχόντων ευνοούν εξάλλου ιδιαίτερα την όλη αναπτυξιακή προσπάθεια στον πρωτογενή τομέα της δασικής παραγωγής.

5.4. ΑΛΙΕΙΑ

Η Ευρυτανία έχει ένα πλούσιο υδατικό δυναμικό, περισσότερα από 2 δις μ³ νερό απορρέουν επιφανειακά κάθε χρόνο από το πυκνό φυσικό δίκτυο των υδατορρευμάτων του Νομού τα αλιεύματα εδώ όμως είναι ανύπαρκτα (μηδενικά).

Το παραπάνω υδατικό δυναμικό σε συνδυασμό και με την λίμνη των Κρεμαστών, θεμελιώνουν μεγάλες δυνατότητες και προοπτικές παραγωγής αλιευμάτων στο Νομό, αναφερόμαστε βέβαια στη γνωστή σε όλους ΙΧΘΥΟ-ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ.

α. Μελέτες οι οποίες συντηθήκαν:

- η τεχνικοοικονομική μελέτη οργάνωσης και αξιοποίησης γλυκών νερών Ευρυτανίας (Π.Οικονομίδης - ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ)
- η μελέτη της υφιστάμενης βιοτικής κατάστασης στην λίμνη των Κρεμαστών (ΕΚΘΕ-ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ)
- η μελέτη ιχθυολογικής αξιοποίησης της λίμνης των Κρεμαστών (ΕΟΕΜ - ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ)

επέτρεψαν την δημιουργία δύο ιχθυολογικών μονάδων. Αποτέλεσμα της πρώτης μελέτης (Π.Οικονομίδης) ήταν η ίδρυση πεστροφογεννητικού σταθμού εγχώριας πέστροφας στη θέση Γαύρος σε μια έκταση 11 στρεμμάτων με δυναμικότητα παραγωγής 500.000 ιχθυδίων το χρόνο, με σκοπό τον εμπλουτισμό των ποταμών και ρευμάτων του Νομού.

Η δεύτερη πειραματική μονάδα, η οποία είναι και η σημαντικότερη εγκαταστάθηκε στη λίμνη των Κρεμαστών κοντά στο Μοναστήρι της Τατάρνας. Σκοπός της μονάδας είναι η παραγωγή πέστροφας και

κυπρίνου, η οποία γίνεται μέσα σε σύγχρονους ιχθυοκλωβούς. Εκτός όμως από την εκτροφή πέστροφας και κυπρίνου δοκιμάζεται η εκτροφή χελιού καθώς και η παραγωγή ιχθυδίων χριβαδιού.

Η ετήσια παραγωγή της μονάδας αυτής είναι με τις σημερινές εγκαταστάσεις:

	Βάρος Ψαριού
- 150 τόνοι διαφόρων ειδών κυπρίνου	1Kg - 5Kg
- 40 τόνοι πέστροφας	200gr - 1Kg
- 5 τόνοι χελιού	200gr - 500gr
- Αναπαραγωγή 500.000 ιχθυδίων χριβαδιού	0,5gr - 40gr

Οι δυνατότητες επέκτασης των εγκαταστάσεων της μονάδας είναι τέτοιες που να ικανοποιήσουν οποιαδήποτε ζήτηση στην Ελληνική και Ξένη αγορά.

Η φυσική ανανέωση των νερών της Λίμνης των Κρεμαστών από τις καθαρές πηγές των βουνών της Ευρυτανίας καθώς και οι συνθήκες εκτροφής αποτελούν εγγύηση ποιότητας, παρόλα αυτά όμως θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η εκτροφή του κυπρίνου αποδεικνύεται εκ των πραγμάτων, ασύμφορη γιατί υπάρχει αδυναμία απορρόφησης της παραγωγής, λόγω ορισμένων ιδιοτεροτήτων των προϊόντων αυτών.

Εκτός από τις μονάδες που αναφέραμε λειτουργεί επίσης μια μικρή

μονάδα εκτροφής πέστροφας στο Κεφαλόβρυσου Καρπενησίου, ενώ έχουν ήδη ξεκινήσει οι εργασίες για την εγκατάσταση σύγχρονης μονάδας πεστροφοκαλλιέργειας στην Ανατολική Φραγκίστα η οποία έχει ενταχθεί στον αναπτυξιακό νόμο 1262/82 και θα λειτουργήσει με τη μορφή κοινοτικής επιχείρησης.

Η υπάρχουσα αναπτυξιακή υποδομή κρίνεται, από τεχνική άποψη, ικανοποιητική. Σοβαρές όμως ελλείψεις παρουσιάζονται στο τμήμα εκπαίδευσης των ορεινών πληθυσμών, πάνω στην ιχθυοκαλλιέργεια, για το λόγο αυτό θα πρέπει να γίνουν στον Νομό "σοβαρά" σεμινάρια ιχθυοκαλλιέργειας και ιδιαίτερα πεστροφοκαλλιέργειας.

Απαραίτητη επίσης κρίνεται και η κατασκευή εργοστασίου επεξεργασίας ψαριών. Ακόμα θα πρέπει να διαμορφωθούν κατάλληλοι χώροι οργανωμένης "τουριστικής" αλιείας σε διάφορα σημεία του δικτύου υδατορρευμάτων του Νομού.

6. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ορυκτός Πλούτος

Παρόλες τις αντίθετες απόψεις ορισμένων τοπικών παραχόντων το ΙΓΜΕ θεωρεί ότι ο Νομός Ευρυτανίας δεν διαθέτει αξιόλογο ορυκτό πλούτο.

Μετά απο έρευνα στο υπάρχον ερευνητικό υλικό διαπιστώθηκε ότι οι πραγματοποιηθείσες αναγνωρίσεις δεν καλύπτουν επαρκώς τις απαιτήσεις μιας σύγχρονης έρευνας υπεδάφους. Κατά συνέπεια απαιτείται μια συστηματική διερεύνηση για την εξαγωγή ασφαλέστερων συμπερασμάτων.

Επιφανειακές ενδείξεις για κοιτάσματα μαρμάρου εμφανίζονται στις όχθες του Αχελώου της περιοχής Ν.Αργυρίου. Μια συστηματική κοιτασματολογική έρευνα της περιοχής είναι απαραίτητη για να αποφασισθεί η οικονομική βάση της εκμετάλλευσης, δεδομένου ότι οι εκτάσεις αυτές που παρουσιάζουν τις ενδείξεις χρησιμοποιούνται για βοσκότοποι και γεωργική εκμετάλλευση, η οποία μάλιστα θα τονωθεί με το εν εξέλιξη αρδευτικό έργο της περιοχής.

Μεταποίηση

Απο τα στοιχεία και την εξέλιξη των μεγεθών της μεταποίησης προκύπτει ότι η περιοχή του Νομού Ευρυτανίας υστερεί κατά πολύ, στην ανάπτυξη του τομέα, ως προς το σύνολο της χώρας. Πράγματι, ο

Νομός απασχολούσε το 1981 το 18% του ενεργού πληθυσμού στον δευτερογενή τομέα, έναντι ποσοστού 30,4% της χώρας, ενώ ο τομέας στο Νομό παράγαγε το 31% του ΑΕΠ του Νομού, έναντι 32% των αντίστοιχων μεγεθών στο επίπεδο της χώρας.

Μέχρι τα τελευταία χρόνια, η βιομηχανική δραστηριότητα περιοριζόταν στην στοιχειώδη αξιοποίηση των προϊόντων της πρωτογενούς παραγωγής (γαλακτοκομικών, κρεάτων, προϊόντων μαλλιού, δέρματος κλπ) και στην βιοτεχνία και μάλιστα στην καλλιτεχνική, στην οποία έχει παράδοση ο Νομός. Επομένως η βιομηχανία και η βιοτεχνία του Νομού δεν χαρακτηρίζονται σαν κλάδοι δυναμικοί. Απευθύνονται κυρίως στην τοπική αγορά και περιλαμβάνουν μικρές μονάδες οικογενειακού χαρακτήρα.

Η κυριότερη δευτερογενής οικονομική δραστηριότητα είναι το εργοστάσιο Πειραική-Πατραϊκή στο Καρπενήσι, που απασχολεί 275 άτομα και παράγει κλωστές για πλεκτική και ύφανση. Για την αξιοποίηση του δασικού πλούτου λειτουργεί ήδη, όπως αναφέρθηκε εργοστάσιο των δασικών βιομηχανιών Ευρυτανίας στο εργοστάσιο στη Φουρνά που απασχολεί ήδη άλλα 54 περίπου άτομα. Το βασικό προϊόν είναι η πριστή Ξυλεία και πλακάς, ενώ ο συνο-λικός προϋπολογισμός εγκατάστασης και των δύο βιομηχανιών ξεπέρασε το 1,5 δισ δρχ.

Τόσο το εργοστάσιο της Πειραικής - Πατραϊκής όσο και το Ξυλουργικό εργοστάσιο ΔΑΒΙΕ ΑΕ έχουν χαρακτηριστεί ως προβληματικά. Και τα δύο εργοστάσια σήμερα υπολειτουργούν ενώ για την ΔΑΒΙΕ ΑΕ το κλείσιμό της είναι ζήτημα χρόνου.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΕΤΟΣ	Αριθμός καταστημάτων	Συνολική μέση ετήσια απασχόληση Απόλυτα μεγέθη	[%]	Μέσοι ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής
1969	266	432	0,1	> - 8,56
1973	182	302	0,1	> 7,37
1978	107	431	0,1	> 8,85
1984	147	591	0,1	

Ο παραπάνω πίνακας μας δίνει στοιχεία όπως ο αριθμός των βιομηχανικών και βιοτεχνικών καταστημάτων στο Νομό Ευρυτανίας.

- Τη συνολική μέση ετήσια απασχόληση (απόλυτα μεγέθη και %)

- Τους μέσους ετήσιους ρυθμούς μεταβολής της απασχόλησης.

Εξεδηλώθη ενδιαφέρον για την εγκατάσταση πυρολυτικού εργοστασίου στη Βούλητη με προβλεπόμενη απασχόληση 50 ατόμων και παραγωγή τυποποιημένου ξυλάνθρακα (μπρικέτα), βιοελαίου και βιοαερίου. Η μοναδα αυτή θα χρησιμοποιήσει το ξυλώδες πλεόνασμα ενός σημαντικού τμήματος των αειφύλλων - πλατυφύλλων δασών του Νομού.

Στον τομέα της χειροτεχνίας υπάρχουν σήμερα τρεις χυναικείοι συνεταιρισμοί (ένας πλεκτικής και δύο υφαντικής), ενώ καταβάλλονται προσπάθειες για την οργάνωση της παραγωγής ξυλογλύπτων από τους υπάρχοντες ακόμα παραδοσιακούς τεχνίτες της περιοχής.

Οι κυριώτεροι περιοριστικοί παράγοντες στην ανάπτυξη του κλάδου είναι η έλλειψη ντόπιων πρώτων υλών, το μικρό μέγεθος της τοπικής αγοράς, και οι μεγάλες αποστάσεις από τα μεγάλα καταναλωτικά κέντρα της χώρας, οι δυσχέρειες στην συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση τόσο στον εθνικό όσο και στο τοπικό οδικό δίκτυο και οι σοβαρές αδυναμίες ή ελλείψεις των τοπικών κρατικών Υπηρεσιών.

Ομως, έστω και με τους πιο πάνω ανασταλτικούς παράγοντες, οι πλούσιοι υδάτινοι πόροι, οι κτηνοτροφικές δυνατότητες και ο δασικός πλούτος δημιουργούν κάποιες βάσιμες προοπτικές για αυτοδύναμη ανάπτυξη. Επίσης η επεξεργασία του ξύλου για την παραγωγή γλυπτών αντικειμένων και η ενεργοποίηση σε μεγαλύτερο βαθμό της οικοτεχνικής δραστηριότητας για την παραγωγή υφαντών και ειδών

καλλιτεχνίας προσδιορίζουν τις νέες δυνατότητες του Νομού.

Επισημαίνεται ότι στο Νομό δεν λειτουργεί καμμία σύγχρονη τυροκομική μονάδα, δεδομένου ότι τα υπάρχοντα τυροκομεία είναι παλαιού τύπου και μικρής δυναμικότητας. Λείπει εξάλλου και μιά, τουλάχιστον, απαραίτητη μονάδα τυποποίησης μελιού παράλληλη τη σημαντική παραγωγή του Νομού, που παρουσιάζει, όπως έχει ήδη επισημανθεί, σημαντικούς αυξητικούς ρυθμούς.

Η οικοδομική δραστηριότητα στον Νομό Ευρυτανίας δυσχεραίνεται σημαντικά από την απουσία ντόπιων δομικών υλικών (μεταφέρονται από Λαμία και Αγρίνιο) και των δυσμενών όρων και περιορισμών της πολεοδομικής νομοθεσίας.

Ανάλογα προφανή κενά στον δευτερογενή τομέα παρατηρούνται και σε άλλα υψηλής ποιότητας φυσικά προϊόντα του Νομού, όπως,

- Εργαστάσιο εμφιάλωσης νερού στην κοινότητα Ανατολικής Φραγκίστας (Σωτήρα) όπου τόσο η ποιότητα όσο και η ποσότητα εξασφαλίζουν την λειτουργία του,
- Συσκευαστήριο αρωματικών φυτών σε διάφορες κοινότητες του Νομού όπου υπάρχουν άφθονες ποσότητες τέτοιων φυτών.

Σχετικά με την χωροταξική κατανομή των παραπάνω δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα δεν υπάρχουν ολοκληρωμένες προτάσεις, εκτός από αυτήν που περιλαμβάνεται στις προτάσεις χωροταξικής οργάνωσης

του ΥΠΕΧΩΔΕ για τη δημιουργία τριών βιομηχανικών-βιοτεχνικών πάρκων στο Νομό, στους οικισμούς Καρπενήσι, Γρανίτσα και Φουρνά.

Συμπερασματικά, στην μεταποίηση ενδείκνυται να δοθεί μεγάλη έμφαση στους κλάδους που παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες και που είναι έντασης εργασίας σε επίπεδο ανεidίκευσης και ημιειδικευμένης εργασίας, επειδή στον Νομό υπάρχει άφθονο διαθέσιμο εργατικό δυναμικό που ασχολείται με παρασιτικές και χαμηλής απόδοσης εργασίες και ειδικότερα στον γεωργικό τομέα.

Για την δημιουργία των βασικών προϋποθέσεων που θα επιτρέψουν την ενεργοποίηση του παραγωγικού δυναμικού της περιοχής απαιτείται,

- συνέχιση της έρευνας για τον προσδιορισμό τυχόν κοιτασμάτων και προσδιορισμός του βιώσιμου μεγέθους της εκμετάλλευσης,
- δημιουργία της βασικής υποδομής και των διευκολύνσεων που παρέχουν οι βιομηχανικές περιοχές και ειδικότερα για την ανάπτυξη κλάδων εθνικής σημασίας που σχετίζονται άμεσα με υψηλή τεχνολογία και που δεν βασίζονται σε πρώτη ύλη μεγάλου όγκου και βάρους.

Οι αναφερόμενες μονάδες μπορούν να υλοποιηθούν με αυξημένα κίνητρα που πρέπει να δοθούν στον Νομό Ευρυτανίας έναντι άλλων περιοχών που πλεονεκτούν από άποψη οικονομικής δομής και έρχων υποδομής αλλά δεν έχουν τα τοπικά πλεονεκτήματα για ανάπτυξη που έχει ο Νομός Ευρυτανίας.

Η αυτοδύναμη ανάπτυξη θα προκύψει μέσω των έργων υποδομής και των παραγωγικών επενδύσεων και πέραν του αυξημένου εισοδήματος που θα δημιουργήσουν για τους κατοίκους της περιοχής θα δημιουργήσουν και μεγάλο αριθμό νέων θέσεων εργασίας.

Παράλληλα με τα ειδικά προγράμματα που θα εφαρμοσθούν στην περιοχή εντός και εκτός των επιχειρήσεων μέσω του κοινωνικού ταμείου της ΕΟΚ και του ΟΑΕΔ, αναμένεται σταδιακά εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού στις νέες τεχνολογίες της εποχής μας, που θα αποτελέσουν μελλοντικά και τον πυρήνα για την επάνδρωση παρόμοιων μονάδων και αναμένεται να δημιουργηθούν στον Νομό ή στην ευρύτερη περιοχή του γεωγραφικού διαμερίσματος της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδος.

Επίσης η αξιοποίηση του ενδογενούς δυναμικού με κύριο άξονα την τοπική ανάπτυξη και στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε παροχή υπηρεσιών και την πρόσβαση τους στην κεφαλαιοχώρα σε συνδυασμό και με μικρής κλίμακας έργα που μπορούν να προωθηθούν προς αυτή την κατεύθυνση, είναι μια καινοτόμος ενέργεια που θα δράσει θετικά στην αναπτυξιακή ανακωκίτάρωση των δυνατοτήτων που διαθέτει ο Νομός.

Πέραν των ανωτέρω, μέσω των σφαιρικών χορηγήσεων, τόσο από την πλευρά του ελληνικού Δημοσίου, όσο και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, αναμένεται κινήτοποίηση όλων των φορέων της τοπικής οικονομίας, με τα προβλεπόμενα να εκτελεσθούν αναγκαία

μικρά έργα σε κάθε κοινότητα.

Όλες οι προϋποθέσεις και δυνατότητες που αναφέρθηκαν, μπορεί να γίνουν αποτελεσματικότερες εάν συνυπολογισθεί και το σημαντικό μέρος του πληθυσμού που είναι εγκατεστημένο εκτός Νομού. Με κατάλληλη ενημέρωση, υπάρχει βεβαιότητα ότι οι ετεροδημότες, όσο και οι απόδημοι θα συμβάλλουν σε μια οργανωμένη προσπάθεια οικονομικής ανάπτυξης του Νομού.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Σε χιλιάδες ΩΧΒ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΟΙΚΙΑΚΗ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ	ΓΕΩΡΓΙΚΗ	ΔΗΜΟΣΙΕΣ	ΦΩΤΙΣΜΟ
		ΧΡΗΣΗ	ΧΡΗΣΗ	ΧΡΗΣΗ	ΧΡΗΣΗ	ΚΑΙ	ΟΔΩΝ
						ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ	
						ΑΡΧΕΣ	
1961	288	122	78	16	-	328	17
1971	2069	828	660	84	1	300	190
1981	5993	4460	877	152	21	193	290
1986	27454	7348	2053	17514	58	251	230

Αν και η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στον Νομό αυξάνει συνεχώς, η Ευρυτανία έχει τη χαμηλότερη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για οικιακή χρήση από όλους τους Νομούς της Ελλάδας (ο μέσος όρος κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας για οικιακή χρήση στο σύνολο της χώρας είναι 68.227 ΩΧΒ η Ευρυτανία φτάνει μόνο τα 7.348 ΩΧΒ) (1986).

7. ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

7.1 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Σύμφωνα με εκτιμήσεις τοπικών παραχόντων ο τουρισμός θεωρείται κατά σειρά σπουδαιότητας ο δεύτερος παραγωγικός πόρος στον Νομό.

Η μαγευτική φύση, καταπληκτικής εναλλαγής και σπάνιας ομορφιάς, ο ορεινός και κατ'εξοχή δασικός χαρακτήρας της περιοχής σε συνδυασμό με το πλήθος των γραφικών δασικών οικισμών, τα αμέτρητα ρέματα, τις χιονισμένες οροσειρές, τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς χώρους, τα θρησκευτικά προσκυνήματα, αποτελούν ένα υπέροχο σύνολο τουριστικών πόρων που αν αξιοποιηθούν σωστά, μπορούν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας εξυπηρέτησεις τόσο στο θερινό όσο και στο χειμερινό τουρισμό.

Ο πίνακας που ακολουθεί (στοιχεία ΕΟΤ) μας δείχνει την εξέλιξη του ξενοδοχειακού δυναμικού μέχρι και το 1990

	ΣΥΝΟΛΟ		ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ		ΞΕΝΩΝΕΣ		ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ	
	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ	ΔΩΜΑΤΙΑ	ΚΛΙΝΕΣ
1971	175	314	175	314	-	-	-	-
1981	370	760	370	760	-	-	-	-
1988	479	960	393	741	51	137	35	82
1990	613	1287	515	1041	51	137	47	109

Παρατηρούμε ότι υπάρχει μεγάλη αύξηση των κληνών, ποσοστό που φθάνει, κατά τη δεκαετία 1971-1981 σε 142% και κατά τη δεκαετία 1981-1990 σε 70% (αύξηση).

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Στις κορυφές του Τιμωρηστού (ΒΕΛΟΥΧΙ) σε υψόμετρο 1840 μέτρων λειτουργεί από το 1980 Χιονοδρομικό Κέντρο.

Η εταιρεία ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ στηριχμένη σε εκθέσεις ειδικών εμπειρογνομόνων του ΟΟΣΑ και άλλων φορέων, εκπόνησε μελέτη δημιουργίας χιονοδρομικού κέντρου. Με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και τις προπαρασκευαστικές ενέργειες των ΜΟΠ, τέθηκε σε λειτουργία τμήμα του χιονοδρομικού κέντρου. Την ευθύνη της λειτουργίας αλλά και της ολοκλήρωσης των εγκαταστάσεων του χιονοδρομικού κέντρου έχει αναλάβει θυγατρική εταιρεία της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΑΕ, που ιδρύθηκε για το σκοπό αυτόν και έχει την επωνυμία:

ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ ΑΕ

Μέτοχοι της εταιρείας αυτής είναι:

ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ	74%
Δήμος Καρπενησίου	10%
ΕΟΤ	10%
Ιδιώτης	6%

Στο χιονοδρομικό κέντρο υπάρχουν, τρεις πίστες χιονοδρομίας (ανάλογα με τις ικανότητες των χιονοδρόμων), σιρόμενοι αναβατήρες για τους χιονοδρόμους (SKI LIFT), επίσης λειτουργεί και σχολή εκμάθησης σκί.

Έτσι κατά τους χειμερινούς μήνες κατακλύζουν την περιοχή χιλιάδες χιονοδρόμοι για να απολαύσουν το σπόρ αυτό, γεγονός το οποίο είχε σαν αποτέλεσμα να δραστηριοποιηθεί άμεσα η ιδιωτική πρωτοβουλία λόγω της ταχύτατης αύξησης της τουριστικής κίνησης στο Καρπενήσι.

Επίσης θα πρέπει να αναφερθεί εδώ ότι στο χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου έχουν διεξαχθεί κατά καιρούς επίσημοι χιονοδρομικοί αγώνες (πανελλήνιοι, κλπ).

Ο ανταγωνισμός όμως άλλων χιονοδρομικών κέντρων όπως του Παρνασσού, αλλά και η μεγάλη κίνηση που παρατηρείται στο χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου (με αποτέλεσμα την ταλαιπωρία των χιονοδρόμων) επιβάλλουν την επέκταση των αναβατήρων και την εκμετάλλευση περισσότερων πιστών. Αλλά όμως το έργο εκείνο το οποίο θα δώσει μεγάλη τουριστική ανάπτυξη στο Νομό είναι η δημιουργία ενός πρότυπου χιονοδρομικού χωριού δυναμικότητας 3.000 κλινών, στο οποίο θα περιλαμβάνεται σύγχρονο προπονητικό κέντρο (το έργο αυτό βρίσκεται υπο μελέτη).

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η προσπάθεια για την ανάπτυξη του Αγροτουρισμού στο Νομό ξεκίνησε με τη μελέτη της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΑΤΕ) για ένα πρόγραμμα 300 τουριστικών κλινών στην περιοχή από Άγιο Νικόλαο

έως Προυσό.

Το πρόγραμμα αυτό προέβλεπε κρατική επιχορήγηση και δανειοδότηση με ευνοϊκούς όρους των ενδιαφερομένων κατοίκων στους αγροτικούς οικισμούς με στόχο την απλή επισκευή-ανακαίνιση έως και επέκταση οικιών για δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων τριών κατηγοριών με βάση τεχνικές προδιαγραφές του ΕΟΤ.

Το παραπάνω πρόγραμμα δεν σημείωσε επιτυχία παρόλες τις σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης στο τομέα αυτό.

Στη συνέχεια η Διεύθυνση Γεωργίας του Νομού σε εφαρμογή του κανονισμού της ΕΟΚ 797/85 προωθεί ένα πρόγραμμα για ανάπτυξη του αγροτουρισμού. Οι όροι εδώ είναι πολλοί ευνοϊκοί και πολύ μεγάλο το ποσοστό της επιχορήγησης (φθάνει το 65%), αλλά δυστυχώς και αυτό το πρόγραμμα δεν σημείωσε επιτυχία, λόγω της μεγάλης γραφειοκρατικής διαδικασίας.

Η αναπτυξιακή εταιρία ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ με επιχορήγηση του Υπουργείου Εσωτερικών συνέταξε και αυτή μια ολοκληρωμένη μελέτη για την ανάπτυξη του αγροτουρισμού σε 14 κοινότητες του Νομού. Το πρόγραμμα αυτό σημείωσε μεγάλη επιτυχία, διότι τα έργα αυτά εντάχθηκαν και στον Αναπτυξιακό νόμο 1262/82.

ΑΛΛΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

Σε απόσταση 2,5 χιλμ από το Καρπενήσι και στις υπόρειες του ελατόφυτου κώνισκου βρίσκεται η ιστορική τοποθεσία Κεφαλόβρυσο με κενοτάφιο προς τιμή του Μάρκου Μπότσαρη, (στο σημείο αυτό σκοτώθηκε πολεμώντας τους Τούρκους) εκεί επίσης λειτουργούν τουριστικό

περίπτερο, εστιατόριο, και πεστροτροφείο. Σε μικρές αποστάσεις απο το Καρπενήσι βρίσκονται και τα χωριά Κορυσχάδες και Κλαυσί. Στις Κορυσχάδες, στο σχολείο του χωριού έγινε η συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου το Μάη του 1944.

Στο Κλαυσί σώζεται ακόμα μέχρι σήμερα ψηφιδωτό δάπεδο 5ου μ.χ. αιώνα που ανήκε σε παλαιοχριστιανικό Ναό (Αγίου Λεωνίδα).

Ο δρόμος για τον Προυσο είναι μια απο τις ωραιότερες διαδρομές, εκεί βρίσκεται το γνωστό σε όλους Μοναστήρι της Παναχίας της Προυσιώτισσας που αποτελεί πανελλήνιο προσκύνημα με τη θαυματουργή εικόνα της Παναχίας, έργο του Ευαγγελιστή Λουκά, τα ιερά κειμήλια, προσωπικά αντικείμενα του Γ.Καραϊσκάκη και τη Βιβλιοθήκη της.

Στο χωριό (Παλαιά) Βίνιανη, στο σχολείο του χωριού, ορκίστηκε η πρώτη κυβέρνηση του Βουνού ΠΕΕΑ στις 10 Μαρτίου 1944.

Στη διαδρομή Καρπενησιού-Αχρινίου κοντά στην Ανατολική Φραγκίστα βρίσκεται χτισμένο το εκκλησάκι του Σωτήρα (1725, τρίκοχχο, σταυροεπίστεχο με νάρθηκα και κλειστό λιθόχτιστο τρούλο), μέσα σε μια μαγευτική τοποθεσία με πανύψηλα πλατάνια και άφθονα τρεχούμενα νερά. Εδώ οι επισκέπτες, κάτω απο τον παχύ ίσκιο των πλατανιών και με τα κρουσταλλένια νερά βρίσκουν δροσιά και αχαλίαση κατά τους θερινούς μήνες. Στην Αγία Σωτήρα λειτουργεί τουριστικό περίπτερο - εστιατόριο, επίσης υπάρχουν κιόσκια μικροπωλητών ειδών λαϊκής τέχνης και άλλων αντικειμένων. Τον Αύγουστο εδώ γίνεται ένα απο τα πιο μεγάλα παζάρια-πανηγύρια του Νομού.

Κοντά στο χωριό Τριπόταμος βρίσκεται το ξακουστό Μοναστήρι της Τατάρνας, ένα απο τα σπουδαιότερα της Ρούμελης, διασώζει σημαντική βιβλιοθήκη, αξιόλογα κειμήλια και ποθύτιμες εικόνες. Λίγο μετά το

μοναστήρι βρίσκεται η γέφυρα της Τατάρνας, έργο Ιδίαζουσας Αρχιτεκτονικής κατασκευής. Επίσης στην όμορφη περιοχή των Αγράφων υπάρχει ο Ναός Αγίας Παρασκευής Βράγχλιανών όπου υπήρχε η Σχολή Ανωτέρων Γραμμάτων του Ευχένιου του Αιτωλού.

7.2. ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Η κακή κατάσταση των μεταφορών και συγκοινωνιών στο Νομό Ευρυτανίας αποτελεί τον σημαντικότερο λόγο κατάρρευσης της περιοχής.

Το οδικό δίκτυο είναι ανεπαρκέστατο και δεν καλύπτει ούτε καν στοιχειωδώς τις σημερινές απαιτήσεις για επικοινωνία στα πλαίσια ενός ανεκτού κοινωνικού εξοπλισμού. Στο πενταετές πρόγραμμα 1988-1992 επισημαίνεται ότι από τα 600 χλμ του επαρχιακού δικτύου του Νομού, τα 150 έχουν κατάστρωμα ασφαλτικό ενώ τα υπόλοιπα είναι μόνο αρχικές διανοίξεις (τα 110 επιτρέπουν διέλευση μόνο τους θερινούς μήνες) και τα 60 είναι αδιάνοικτα. Τονίζεται εξάλλου η ανάγκη σύνδεσης με τους γειτονικούς Νομούς με την ολοκλήρωση των οδικών αξόνων Λαμίας - Καρπενησίου - Αμφιλοχίας, Καρπενησίου - Καρδίτσας και Καρπενησίου - Αχρινίου μέσω Προυσσού - Θέρμου. Ένα σημείο στο οποίο συμφωνούν όλοι οι τοπικοί παράγοντες είναι το ότι η ολοκλήρωση των έργων της νέας χάραξης του εθνικού οδικού άξονα Καρπενησίου-Λαμίας θα δώσει νέες προοπτικές στο Νομό, αφού η μελέτη προβλέπει την κατασκευή σήραγγας η οποία θα ξεκινάει από τον Άγιο Νικόλαο Ευρυτανίας και θα τελειώνει στο Άγιο Γεώργιο Φθιώτιδας, έτσι θα συντομεύσει κατά πολύ η απόσταση με τη Λαμία και θα σταματήσουν να υπάρχουν τα προβλήματα κατά τους χειμερινούς μήνες (χιλινοπτώσεις, πάχος).

Είναι βέβαιο ότι ένα καλό οδικό δίκτυο θα ήταν από μόνο του ικανό να ανεβάσει σημαντικά το επίπεδο ανάπτυξης του Νομού, αφού όλοι οι παραγωγικοί τομείς του Νομού, που παρουσιάζουν δυνατότητα για ανάπτυξη έχουν ως προϋπόθεση για την επίτευξη των αντίστοιχων στόχων τη δημιουργία ενός ανεκτού οδικού δικτύου. Πράγματι και ο τουρισμός (σύνδεση με την ευρύτερη περιοχή, προσέλαση στους οικισμούς, στα αξιοθέατα, στα κέντρα χειμερινού τουρισμού, στα δάση) και η εκμετάλλευση του δασικού πλούτου (δασικοί δρόμοι, προσέλαση ανεκμετάλλευστων συστάδων πυροπροστασία κλπ) και η κτηνοτροφία (προσέλαση βοσκοτόπων) και η μεταποίηση και το εμπόριο (διακίνηση πρώτης ύλης-παραγωγής, εμπορία προϊόντων) και τέλος η ίδια η οικιστική αναδιοργάνωση του Νομού έχουν ως προϋπόθεση ένα σύγχρονο οδικό δίκτυο.

Το έντονο ορεινό ανάγλυφο του Νομού αποκλείει την σιδηροδρομική επικοινωνία. Εξάλλου, και η δημιουργία αεροδρομίου δεν δικαιολογείται με τα συνήθη τεχνικοοικονομικά κριτήρια. Αντίθετα είναι σκόπιμη η κατασκευή ελικοδρομίων σε ορισμένα σημαντικά πληθυσμιακά κέντρα, γεγονός που δικαιολογείται και από τις σύγχρονες μεθοδολογίες προσέγγισης και μεταφοράς υλικών στα σύγχρονα χιονοδρομικά κέντρα.

Για την διευκόλυνση του διαλόγου με τους τοπικούς παράγοντες και τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, επισημαίνεται ότι οι προτάσεις που υπάρχουν στις μελέτες είναι μάλλον περιορισμένες. Οι περισσότερες από τις προτάσεις αφορούν το κύριο δίκτυο του Νομού που συμπίπτει και με το δίκτυο που συνδέει τον Νομό με την ευρύτερη περιφέρειά του και τη χώρα. Πληρέστερες σχετικά προτάσεις

περιλαμβάνονται στη μελέτη ΥΠΕΧΩΔΕ η οποία επεκτείνεται και στο δευτερεύον δίκτυο. Προτάσεις ακόμη για το κύριο δίκτυο περιέχονται στις εισηγήσεις του κ. Οικονόμου και του κ. Ευαγγελόπουλου.

Όλες οι προτάσεις συμπίπτουν στην ανάγκη συμπλήρωσης του άξονα Λαμία-Καρπενήσι-Αμφιλοχία. Συμπίπτουν επίσης στον άξονα Καρδίτσα-Βίνιανη-Αχρίνιο, ο οποίος δεν έχει διανοιχθεί στο τμήμα Μαυρομάτα-Ραχούλα, καθώς και στους άξονες Καρδίτσα-Κρίκελλο-Ναύπακτο και ΒΔ Γρανίτσα-Αρτα.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Οι παρακάτω πίνακες μας δίνουν το μεταφορικό έργο και τα οικονομικά αποτελέσματα του φορέα εκμετάλλευσης των οδικών επιβατικών συγκοινωνιών (ΚΤΕΛ νομού Ευρυτανίας) κατά τα έτη 1979 και 1987.

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΟ ΕΡΓΟ

ΕΡΓΑΣΘΕΝΤΑ ΟΧΗΜΑΤΑ	ΔΙΑΝΥΘΕΝΤΑ ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΑ (σε χιλ.)	ΔΙΑΚΙΝΗΘΕΝΤΕΣ ΕΠΙΒΑΤΕΣ (σε χιλ.)	"ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΟΙ ΕΠΙΒΑΤΕΣ" σε χιλ.)	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	
1979	21	1254	331	23428	790
1987	32	1593	260	22101	1230

"ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΙΚΟΣ ΕΠΙΒΑΤΗΣ": Μονάδα μετρήσεως που αντιστοιχεί με τη μεταφορά ενός επιβάτη σε απόσταση ενός χιλιομέτρου

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ (ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΔΡΑΧΜΕΣ)

	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΠΟ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ (Αποσκευές, δέματα, εκδρομές)
1979	38105	35023	3082
1987	145043	121403	23640

Αν και έχουν αυξηθεί τα οχήματα, τα διανυθέντα χιλιόμετρα και οι ακαθάριστες εισπράξεις, μειώθηκαν αρκετά οι διακλυθέντες επιβάτες τα τελευταία χρόνια. Αυτό οφείλεται στην αύξηση των ΙΧ αυτοκινήτων καθώς και στις κακές υπηρεσίες του ΚΤΕΛ (τάλαιπωρία επιβατών, άσκοπες καθυστερήσεις) που στρέφουν τους επιβάτες σε άλλα μεταφορικά μέσα π.χ. ταξί.

Τηλεπικοινωνίες

Η τηλεφωνοδότηση του Νομού (1987) εξυπηρεείται μέσω 10 αυτομάτων αστικών κέντρων και εγκατεστημένη χωρητικότητα 4.500 συνδέσεων, εκ των οποίων έχουν καταληφθεί 3.900 περίπου. Συνολικά η πυκνότητα του

δικτύου είναι πολύ χαμηλή. Συγκρίνοντας με τον μέσο όρο της χώρας που είναι 38.2 τηλέφωνα ανά 100 κατοίκους στο Νομό η αναλογία είναι μόλις 14.9. Προβλήματα επικοινωνίας υπάρχουν σχεδόν με όλες τις κοινότητες του Νομού όπου λειτουργούν κυρίως χειροκίνητα τηλέφωνα.

Η σύνδεση των διαφόρων περιοχών με εναέρια δίκτυα παρουσιάζει υψηλό κόστος και δύσκολη πρόσβαση λόγω του ισχυρού αναγλύφου του εδάφους, ενώ συγχρόνως οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες καθιστούν τις επισκευές και συντηρήσεις πρακτικά αδύνατες κατά την χειμερινή περίοδο.

Είναι προφανές ότι απαιτείται για μεγάλο τμήμα του Νομού η ασύρματη τηλεφωνοδότηση σε συνδυασμό με ασύρματα δίκτυα τοπικής διανομής, καθώς η έλλειψη σύγχρονης προηγμένης τεχνολογίας έχει πολλές επιπτώσεις στην οργάνωση και λειτουργία όλων των δραστηριοτήτων στο επίπεδο του Νομού.

7.3 ΕΜΠΟΡΙΟ

Στο σύνολο των απασχολουμένων στα εμπορικά καταστήματα, το μεγαλύτερο ποσοστό είναι ιδιοκτήτες των καταστημάτων (αυτοαπασχόληση).

Το ανεπαρκέστατο εσωτερικό δίκτυο και η κακή πρόσβαση προς τους όμορους νομούς περιορίζουν τις εμπορικές ανταλλαγές και συγχρόνως αυξάνουν το αντίστοιχο διαμετακομιστικό κόστος. Επισημαίνεται εξάλλου ότι ο περιορισμένος όγκος της παραγωγής του πρωτογενούς τομέα μειώνει τις εμπορικές δυνατότητες, αλλά και επηρεάζεται άμεσα

απο τις δυσκολίες μεταφοράς, καθιστώντας το κύκλωμα "παραγωγής - εμπορίας" προβληματικό.

Ο πίνακας που ακολουθεί μας δίνει τον αριθμό των εμπορικών καταστημάτων καθώς μέση ετήσια απασχόληση κατά τις απογραφές της ΕΣΥΕ (1958-1969-1978-1984).

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ		ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ				
	ΣΥΝΟΛΟ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ
1958	382	10	372	535	15	520
1969	422	27	395	693	40	653
1978	428	22	406	543	34	509
1984	445	18	427	580	34	546

Βλέπουμε λοιπόν ότι παρατηρείται μείωση των καταστημάτων

χονδρικού εμπορίου απο τη μια πλευρά, ενώ απο την άλλη παρατηρείται αύξηση των καταστημάτων λιανικού εμπορίου γεγονός που παρατηρείται σε όλη την Ελλάδα τα χρόνια αυτά π.χ. αύξηση των σούπερ-μάρκετ.

8. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ενας ακόμη προβληματικός τομέας στο Νομό είναι η εκπαίδευση.

Η έλλειψη εκπαιδευτικού προσωπικού, το χαμηλό επίπεδο γνώσεων, η έλλειψη εξοπλισμού και η παράλληλη έλλειψη γενικότερης στελέχωσης των σχολείων επιδεινώνουν το εκπαιδευτικό πρόβλημα στο Νομό Ευρυτανίας.

Αποτέλεσμα αυτής της χαμηλής στάθμης παιδείας είναι ο μικρός αριθμός εισακτέων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά τις γενικές εξετάσεις.

Ο μικρός αριθμός μαθητών (μετρημένος στα δάκτυλα του ενός χεριού) έχει οδηγήσει σε πολλά χωριά του Νομού στο κλείσιμο των σχολείων (δημοτικών).

Παραθέτουμε στην συνέχεια αναλυτικούς πίνακες (αριθμός μαθητών, σχολικών μονάδων, εκπαιδευτικού προσωπικού) της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛ.ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΟΛ. ΜΟΝΑΔΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΘΗΛΕΙΣ
1960-61	5785	2791	140	220	
1970-71	4720		112	204	
1980-81	2500	1200	95	145	42

Απο τα στοιχεία του πίνακα παρατηρούμε συνεχή μείωση του αριθμού των μαθητών η οποία οφείλεται στην μείωση του πληθυσμού και ιδιαίτερα των μικρών ηλικιών λόγω της μεγάλης υπογεννητικότητας στο Νομό.

Για την προσχολική εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία), το σχολικό έτος 1968-69 λειτουργούν στο Νομό 2 νηπιαγωγεία με σύνολο μαθητών 63 και 2 εκπαιδευτικό προσωπικό.

Το σχολικό έτος 1978-1971 λειτουργούν 14 Νηπιαγωγεία με 261 μαθητές και 16 εκπαιδευτικό προσωπικό και το σχολικό έτος 1988-1989 17 Νηπιαγωγεία, με 248 μαθητές και 21 εκπαιδευτικό προσωπικό.

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Απο τα αριθμητικά στοιχεία του πίνακα που ακολουθεί παρατηρούμε ότι αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σχολικό έτος 1970-71 ο αριθμός μαθητών είναι 13πλάσιος σε σύγκριση με τους μαθητές του σχολικού έτους 1960-61).

ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΔΑ- ΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩ- ΠΙΚΟΥ	ΘΗΛΕΙΣ
-----------------	-------------------	--------	-------------------------------	--	--------

1960-1961	88	15	2	15	3
1970-1971	1153	485	6	47	16
1980-1981	1392	710	13	93	42

Αν λάβουμε υπόψη μας, την μείωση των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, την αύξηση των μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καθώς και την μείωση του πληθυσμού. Θα προσπαθήσουμε να προσδιορίσουμε την μαθηματική εκείνη σχέση η οποία συνδέει τον συνολικό αριθμό μαθητών δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τον πληθυσμό του Νομού κατά τα έτη 1961, 1971 και 1981.

Καταρτίζουμε τον επόμενο πίνακα και κάνουμε τις αντικαταστάσεις στους γνωστούς τύπους:

ΕΤΗ	ΠΑΛΗΘΥΣΜΟΣ (σε χιλ.)	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ (1ης & 2ης βαθμίδας)	X_t	Ψ_t	X_t^2	$(X_t - \bar{X})^2$	$(\Psi_t - \bar{\Psi})^2$
	X_t	Ψ_t					

1961	39,7	5,9	234,2	1576,1	62,4	0,49
1971	29,5	5,9	174,1	870,3	5,3	0,4
1981	26,2	3,9	102,2	686,4	31,4	1,69

$$\Sigma X_t = 95,4 \quad \Sigma \Psi_t = 15,7 \quad \Sigma X_t \Psi_t = 510,5 \quad \Sigma X_t^2 = 3132,8 \quad \Sigma (X_t - \bar{X})^2 = \Sigma (\Psi_t - \bar{\Psi})^2$$

$$99,1 \quad 2,67$$

$$\bar{X} = \frac{95,4}{3} = 31,8 \quad \bar{\Psi} = \frac{15,7}{3} = 5,2$$

$$B = \frac{n \Sigma X_t \Psi_t - \Sigma X_t \Sigma \Psi_t}{n \Sigma X_t^2 - (\Sigma X_t)^2} = \frac{3 \cdot 510,5 - 95,4 \cdot 15,7}{3 \cdot 3132,8 - (95,4)^2}$$

$$= \frac{1501,5 - 1497,8}{9398,4 - 9101,2} = \frac{33,7}{297,2} = 0,11$$

$$\alpha = \bar{\psi} - B\bar{X} = 5,2 - 31,8 \cdot 0,11 = 5,2 - 3,5 = 1,7$$

$$\psi = 1,7 + 0,11 X$$

Επομένως η σχέση βαθμών και πηθυσμού στο Νομό δίνεται από την ευθεία $\psi = 1,7 + 0,11X$ και ο βαθμός συσχέτισής τους ο οποίος βρίσκεται από το συντελεστή συσχέτισης

$$r = \frac{\sum X_i \psi_i - n \bar{X} \bar{\psi}}{\sqrt{\frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}} \cdot \sqrt{\frac{\sum (\psi_i - \bar{\psi})^2}{n-1}}}$$

$$= \frac{510,5 - 3 \cdot 31,8 \cdot 5,2}{3 \cdot \sqrt{\frac{3132,8}{2}} \cdot \sqrt{\frac{2,67}{2}}}$$

$$= \frac{510,5 - 496,1}{3 \cdot 7,04 \cdot 1,155}$$

$$= \frac{14,4}{24,4} = 0,59$$

Αφού ο συντελεστής συσχέτισης είναι $r=0,59$ υπάρχει μέση θετική συσχέτιση μεταξύ του πληθυσμού και του συνόλου των μαθητών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Ο Συντελεστής προσδιορισμού είναι $r^2 = (0,59)^2 = 0,35$ ή 35% γεγονός το οποίο μας εξηγεί ότι μόνο το 35% της μείωσης των μαθητών οφείλεται στη μείωση του πληθυσμού το υπόλοιπο 65% οφείλεται σε άλλους παράγοντες ή μεταβλητές εκτός του πληθυσμού.

ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (1967-68, 1977-78, 1987-88)

ΣΧΟΛ.ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥ- ΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	ΘΗΛΕΙΣ
1967-1968	991	348	5	36	10
1977-1978	1500	740	13	79	31
1987-1988	1315	650	16	100	48

Απο τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων αξίζει να σημειωθούν τα εξής:

- Ο μικρός αριθμός των μαθητριών κατά το σχολ.έτος 1960-61 στη δευ-τεροβάθμια εκπαίδευση μόνο το 17% του συνόλου των μαθητών ενώ κατά το σχολικό έτος 1987-88 φθάνει το 50%
- Το ίδιο επίσης φαινόμενο παρατηρείται και στο γυναικείο εκπαιδευτικό προσωπικό
- Η συνεχής αύξηση των σχολικών μονάδων (δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης)
- Ο μικρός αριθμός μαθητών της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά τα

σχολικά έτη της δεκαετίας του 1960. Γεγονός το οποίο οφείλεται στη μη συνέχιση των περισσότερων μαθητών, πέραν του δημοτικού (λόγω νοοτροπίας των περισσότερων γονέων, αδυναμίας κάλυψης εξόδων). Έτσι λοιπόν παρατηρούμε ότι ενώ κατά το σχολικό έτος 1960-61 οι μαθητές των δημοτικών σχολείων είναι 5785, κατά το σχολ. έτος 1967-1968 που θα έπρεπε οι περισσότεροι να βρίσκονται στα γυμνάσια (δευτεροβάθμια εκπαίδευση), βρίσκονται μόνο 991 μαθητές (ποσοστό συνέχισης μετά το δημοτικό 17%)

Οι λόγοι που αύξησαν κατά τις επόμενες δεκαετίες τον αριθμό των μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι οι καλύτερες συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων, ο θεσμός της 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης και το πιο σημαντικό απ'όλα η μεταφορά των μαθητών με σχολικά λεωφορεία από τον τόπο κατοικίας τους στο πλησιέστερο γυμνάσιο-λύκειο.

Εκτός των παραπάνω σχολείων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σήμερα στο Νομό λειτουργούν: 1 τεχνικό-επαγγελματικό λύκειο, 1 τεχνική επαγγελματική σχολή, στο Καρπενήσι με σύνολο μαθητών και στα δύο χύρω στους 200.

Επίσης λειτουργεί στο Καρπενήσι και ένα εκκλησιαστικό λύκειο με χύρω στους 45 μαθητές.

ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στο Καρπενήσι λειτουργεί παράρτημα του ΤΕΙ Μεσολοχγίου της Σχολής Τεχνολόγων Γεωπονίας με τμήμα Δασοπονίας. Στο τμήμα, φοιτούν γύρω στους 350 περίπου σπουδαστές και διδάσκουν 4 μόνιμοι εκπαιδευτικοί και 20 περίπου έκτακτοι.

Θα πρέπει να επισημανθεί εδώ ότι η λειτουργία του Παραρτήματος Δασοπονίας ενίσχυσε σημαντικά τη χειμερινή ζωή και τις δραστηριότητες της πρωτεύουσας του Νομού (οικονομική-κοινωνική-πολιτιστική ζωή).

Προτείνεται εδώ από τους τοπικούς παράγοντες και η ίδρυση και λειτουργία ενός τμήματος Ζωικής Παραγωγής και ενός τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων με κατεύθυνση ορεινού τουρισμού. Η ίδρυση των τμημάτων αυτών δικαιολογείται απόλυτα γιατί συνδυάζεται, όπως άλλωστε και το τμήμα Δασοπονίας, με τα χαρακτηριστικά και τους πόρους του Νομού, [τμ. Δασοπονίας - πλούσια δάση, τμ. Ζωικής παραγωγής - Κτηνοτροφία, Βιομηχανικά σφαγεία, τμ. Τουριστικών Επιχειρήσεων (ορεινού τουρισμού) - Αχροτοτουρισμός, χιονοδρομικό κέντρο].

9. ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε

ΕΤΑΙΡΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ

Επειδή, στα προηγούμενα έχουμε συναντήσει το όνομα της εταιρείας σε πολλές δραστηριότητες και πρωτοβουλίες, θα προσπαθήσουμε στη συνέχεια "να πούμε τι είναι" αυτή η εταιρεία και τι σκοπούς έχει.

Η ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ ΑΕ ιδρύθηκε το 1978 από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδος (ποσοστό συμμετοχής 96%) και την Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης (ποσοστό συμμετοχής 4%) σε μια πρότυπη για την Ελλάδα προσπάθεια ουσιαστικής και αποτελεσματικής παρέμβασης στο χώρο της Περιφερειακής Ανάπτυξης.

Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΑΕ ανερχόταν 24.500.000 δρχ. Μετά όμως τη Γενική Συνέλευση του Ιουνίου 1981 αυξήθηκε κατά 100.000.000.

Συνεπώς τώρα ανέρχεται σε 124.500.000

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας αποτελείται από ένδεκα μέλη. Έδρα της Εταιρείας είναι το Καρπενήσι όπου και διαμένουν μόνιμα έξι μέλη του Συμβουλίου.

Καταστατικός σκοπός και έργο της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΑΕ είναι η έρευνα και καταγραφή των πλουτοπαραγωγικών πόρων του Νομού Ευρυτανίας, η μελέτη των δυνατοτήτων Ανάπτυξης και αξιοποίησης αυτών καθώς και η προώθηση επενδυτικών προγραμμάτων, στους τομείς που διαπιστώνεται ότι υπάρχουν οι σχετικές προϋποθέσεις.

Στις επενδυτικές της προσπάθειες η ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ Α.Ε επιδιώκει την ευ-

ρύτερη δυνατή συμμετοχή των τοπικών φορέων (οργανισμούς τοπικής Αυτοδιοίκησης ΟΤΑ , Συνεταιριστικές οργανώσεις)

Πέρα απο το μελετητικό έργο, μερικές απο τις αξιολογες μέχρι σήμερα δραστηριότητες της ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ Α.Ε, είναι:

- Ανάπτυξη του τομέα της ιχθυοκαλλιέργειας
- Δημιουργία οργάνωση και εκμετάλλυση σύγχρονου χιονοδρομικού κέντρου στο Βελούχι. Έχει συσταθεί θυγατρική εταιρία με την επωνυμία " Χιονοδρομικό Κέντρο Καρπενησίου Α.Ε"
- Προώθηση προγράμματος Αγροτουρισμού σε 14 κοινότητες του Νομού Ευρυτανίας
- Δημιουργία συγκροτήματος Δασικών Βιομηχανιών σύγχρονης τεχνολογίας, στο Καρπενήσι και στη Φουρνά. Έχει συσταθεί θυγατρική εταιρία με την επωνυμία " Δασικές Βιομηχανικές Α.Ε" (ΔΑ.ΒΙ.Ε Α.Ε)
- Προώθηση πρωτοποριακών προγραμμάτων στον ενεργειακό τομέα (πυρολυτικό εργοστάσιο, μικρουδροηλεκτρικά)
- Προώθηση αναπτυξιακών προγραμμάτων στο Γεωργοκτηνοτροφικό τομέα.

10. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Κοινωνικές Υπηρεσίες: Υγεία, Ασφάλιση, Παιδικό σταθμό.

Υγεία

Οι εδαφολογικές, πληθυσμιακές και κλιματολογικές ιδιομορφίες του Νομού Ευρυτανίας καθιστούν δύσκολη την ικανοποιητική επίλυση του προβλήματος της Υγείας των κατοίκων του. Ειδικότερα, η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια παροχή υπηρεσιών του Νομού στον τομέα της υγείας καλύπτεται, θεωρητικά, από 17 αγροτικά ιατρεία, 2 υγειονομικούς σταθμούς, το Κέντρο Υγείας Δυτικής Φραγκίστας και το Γενικό Νοσοκομείο Καρπενησίου. Οι ελλείψεις των παραπάνω κέντρων είναι σοβαρότατες και υποβαθμίζουν τις ιατρικές υπηρεσίες στον Νομό.

Ειδικότερα επισημαίνεται ότι:

- Οι νοσοκομειακές κλίνες στο νομό είναι μόνο 53. Αντιστοιχούν δηλαδή 2 κρεβάτια ανά 1000 κατοίκους
- Όχι μόνο τα αγροτικά ιατρεία δεν είναι εκσυγχρονισμένα, αλλά και ότι μόνο τα 12 από τα 17 είναι στελεχωμένα.
- Το Κέντρο Υγείας Δυτικής Φραγκίστας υπολειπόμενα λειτουργεί λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος από πλευράς επιστημονικού προσωπικού.
- Το Γενικό Νοσοκομείο Καρπενησίου θέλει συμπλήρωση εξοπλισμού για να μπορέσει να καλύψει, από άποψη υποδομής, τις τρέχουσες ανάγκες του Νομού, ενώ η πληρότητά του σε ιατρικό προσωπικό μόλις φθάνει το 20%

Ασφάλιση

Τα προβλήματα ασφάλισης των εργαζομένων αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της γενικής ασφαλιστικής πολιτικής της χώρας, χωρίς ουσιαστικές ειδικές ρυθμίσεις για τον προβληματικό αυτό Νομό, στον οποίο η επικοινωνία των ασφαλιζομένων με τα αντίστοιχα Ταμεία είναι, για μεγάλο διάστημα του έτους, πρακτικά αδύνατη.

Παιδικοί σταθμοί

Οι δύο κρατικοί παιδικοί σταθμοί Καρπενησίου (85 παιδιά) και Ραπτόπουλου (27 παιδιά) δεν επαρκούν για την στοιχειώδη κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων.

Λοιπές Δημόσιες Υπηρεσίες

Οι υπόλοιπες Δημόσιες Υπηρεσίες του Νομού υστερούν σημαντικά σε στελέχωση και κυρίως σε ειδικευμένο προσωπικό κάποιας ποιότητας, με αρκετές ευτυχώς εξαιρέσεις.

Οι λόγοι είναι προφανείς και συνοψίζονται,

- στην απουσία πολιτιστικών και ψυχαγωγικών αγαθών που προσφέρουν άλλα αστικά κέντρα,
- στην μεγάλη διαφορά στο κόστος ζωής, λόγω έλλειψης κατοικίας και

αυξημένων δαπανών θέρμανσης,

- στα κενά στον τομέα της υγείας,
- στις δυσκολίες επικοινωνίας με όμορους Νομούς κατά τους χειμερινούς μήνες.

Κατά την περίοδο της Δικτατορίας, η Ευρυτανία αποτέλεσε τόπο εκτόπισης των αντιτιθεμένων στο καθεστώς και με την απο 26-8-77 απόφασή του ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης, στηριζόμενος στον αναγκαστικό νόμο 376/36, διατήρησε τον χαρακτηρισμό του Καρπενησίου σαν τόπου εκτόπισης. Είναι πλέον καιρός να γίνει συνείδηση ότι πέρα από το πολιτικά απαράδεκτο των ενεργειών αυτών, τα σημερινά δεδομένα επίπεδα ζωής και οι νέες τεχνολογίες (πληροφορική, κλπ) καθιστούν τις προικισμένες περιβαλλοντικά περιοχές, όπως η Ευρυτανίας, τόπους προνομιακούς. Με μια προϋπόθεση:

"ότι θα καλυφθούν άμεσα οι απαιτήσεις μιας ανεκτής κοινωνικής υποδομής".

11. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις στο Νομό είναι σχεδόν ανύπαρκτες. Στο Καρπενήσι λειτουργούν δύο βιβλιοθήκες: η Δημοτική Βασική Βιβλιοθήκη και η Βιβλιοθήκη "Ευχένιος ο Αιτωλός". Η Δημοτική Βασική Βιβλιοθήκη λειτουργεί και σαν κέντρο νεότητας, ενώ στην αίθουσα συνεδριάσεών της διοργανώνονται διάφορα συνέδρια και σεμινάρια. Επίσης εκεί στεγάζονται η χορωδία του Δήμου Καρπενησίου και η Κινηματογραφική Λέσχη της πόλης η οποία και προβάλλει κατά τους χειμερινούς μήνες διάφορες ταινίες.

Αν και υπάρχουν βασικές ελλείψεις υποδομής στον τομέα του Αθλητισμού, τα τελευταία χρόνια και με την ίδρυση της Ένωσης Ποδοσφαιρικών Σωματείων Νομού Ευρυτανίας θα μπορούσαμε να πούμε ότι η ανάπτυξη του Αθλητισμού βρίσκεται σε κάπως καλό δρόμο (αφού σε πολλά χωριά του Νομού υπάρχουν ποδοσφαιρικές ομάδες). Βέβαια η ανάπτυξη αυτή θεωρείται μονόπλευρη (ποδόσφαιρο) αλλά είναι σίγουρο ότι θα ακολουθήσουν τον ίδιο δρόμο και άλλα αθλήματα (βόλεϊ-μπάσκετ-στίβος-ενόργανη γυμναστική) γιατί είναι η μόνη ψυχαγωγία και το μόνο διέξοδο στους νέους του Νομού.

12. ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Οι Ευρυτάνες της διασποράς αποτελούν διακεκριμένα στοιχεία του απόδημου Ελληνισμού και συνεισέφεραν πολλές φορές για τη δημιουργία έργων στο Νομό.

Έργα στα οποία έχουν βοηθήσει σημαντικά οι ομογενείς είναι η ανέγερση του Γυμνασίου Καρπενησίου καθώς και του Νοσοκομείου της πόλης.

Στο τομέα της παιδείας καθιέρωσαν υποτροφίες για τους καλύτερους μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές του Νομού.

13. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1971 - 1991

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ	ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
1971	20.311.000	18.311.000
1972	37.960.000	29.000.000
1973	35.509.000	26.000.000
1974	33.000.000	26.000.000
1975	75.574.000	58.000.000
1976	72.556.000	55.000.000
1977	54.362.000	50.000.000
1978	64.779.000	45.000.000
1979	72.000.000	60.000.000
1980	160.400.000	122.000.000
1981	204.350.000	177.000.000
1982	416.573.000	345.000.000
1983	735.600.000	565.850.000
1984	1.038.157.000	817.600.000
1985	1.414.500.000	1.034.000.000
1986	1.305.915.000	1.105.915.000
1987	1.106.950.000	749.500.000
1988	1.020.000.000	850.000.000
1989	1.372.000.000	1.216.000.000
1990	1.919.000.000	1.742.000.000
1991	2.991.000.000	2.567.000.000

Ο πίνακας αυτός μας δείχνει τις πιστώσεις . οι οποίες κατανεμήθηκαν, μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, στο Νομό Ευρυτανίας καθώς και το όριο πληρωμών απο το 1971 έως και το 1991.

Αν και τα ποσά αυξάνονται συνεχώς η Ευρυτανία παραμένει στην ίδια και χειρότερη κατάσταση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Απο την παρουσίαση των στοιχείων που έχλε βλέπουμε καθαρά ότι η υποβαθμισμένη τεχνική και κοινωνική υποδομή, με κυριότερο πρόβλημα το οδικό δίκτυο καθώς και τους τομείς υγείας, παιδείας κλπ, η μεγάλη υπογεννητικότητα, η πληθυσμιακή γήρανση, η υποασχόληση η μετανάστευση, είναι τα κύρια αίτια της συνεχιζόμενης κατάρευσης του Νομού Ευρυτανίας.

Με γνώμονα την προώθηση της ανάπτυξης και τη διαρθρωτική προσαρμογή της αναπτυξιακά καθυστερημένης περιοχής του Νομού Ευρυτανίας και με βαθειά γνώση της υφιστάμενης κατάστασης στην περιοχή, διατυπώνονται οι Γενικοί Στόχοι οι οποίοι θα οδηγήσουν σε μια "πραγματική ανάπτυξη" του Νομού.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

- Αξιοποίηση των φυσικών πόρων και του εργατικού δυναμικού
- Συγκράτηση του πληθυσμού και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας με συνεπακόλουθη μείωση της ανεργίας
- Βελτίωση της Τεχνικής και Κοινωνικής Υποδομής
- Βελτίωση του επιπέδου ευημερίας και της ποιότητας ζωής
- Σύγκλιση των ρυθμών ανάπτυξης της περιοχής προς τους ρυθμούς ανάπτυξης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, και του συνόλου της χώρας.
- Προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο προσδιορισμός της Στρατηγικής της Ανάπτυξης γίνεται σύμφωνα με τα συμπεράσματα από την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης. Πράγματι, η Ευρυτανία παρουσιάζει:

- Πρώτιστα, σημαντικότερες δυνατότητες τουριστικής ανάπτυξης με πυρήνα το χιονοδρομικό κέντρο Καρπενησίου. Η περιοχή, που διαθέτει μεγάλα συγκριτικά πλεονεκτήματα για την ανάπτυξη του ορεινού τουρισμού, φιλοδοξεί με την κατάλληλη υποδομή να καταστεί κέντρο χειμερινού τουρισμού διεθνούς ακτινοβολίας.
- Μεγάλες δυνατότητες ανάπτυξης του πρωτογενή τομέα (Δάση-Κτηνοτροφία-Αλιεία) και παράλληλα.
- Δυνατότητες ανάπτυξης στη βιοτεχνία - βιομηχανία.

Έτσι η στρατηγική της Ανάπτυξης επκεντρώνεται:

- Στην τουριστική αξιοποίηση τόσο των φυσικών πόρων όσο και των παραδοσιακών οικισμών.
- Στην βελτίωση της υποδομής, Τεχνικής και Κοινωνικής που αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη του τουρισμού, του δευτερογενή τομέα αλλά και για την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης του πληθυσμού με στόχο τη συγκράτησή του.
- Στη δημιουργία προϋποθέσεων για μεγαλύτερη ανάπτυξη κτηνοτροφίας

και της ιχθυοκαλλιέργειας.

- Στη δημιουργία προϋποθέσεων για βιοτεχνική κυρίως ανάπτυξη και αξιοποίηση και μεγαλύτερη εκμετάλλευση του δασικού πλούτου.

Τα βασικά μέτρα που θα ληφθούν για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων περιλαμβάνουν:

- Την κατασκευή ενός ολοκληρωμένου οδικού δικτύου εθνικών, διανομαρχιακών και κοινοτικών δρόμων, που να εξασφαλίζει καθ'όλη την διάρκεια του έτους την επικοινωνία όλων των οικισμών, τόσο στο εσωτερικό του Νομού όσο και με την υπόλοιπη περιφέρεια.
- Την κατασκευή έργων ύδρευσης και αποχέτευσης για βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και την προστασία του περιβάλλοντος.
- Την κατασκευή έργων τουριστικής υποδομής στην ευρύτερη περιοχή του Χιονοδρομικού Κέντρου Καρπενησίου και των ορεινών παραδοσιακών οικισμών.
- Την κατασκευή βασικών έργων κοινωνικής υποδομής στους τομείς υγείας πρόνοιας- παιδείας.
- Την ενίσχυση του επενδυτικού τομέα με μια σειρά μέτρων προσέλκυσης επενδυτών στην περιοχή (ιδιαίτερα για το δευτερογενή τομέα) και με τη δημιουργία της κατάλληλης τεχνικής και

κοινωνικής υποδομής που θα λειτουργήσει συμπληρωματικά για την συγκράτηση του ντόπιου πληθυσμού και την προσέλκυση και εγκατάσταση νέου εργατικού δυναμικού.

- Την ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού της περιοχής με σειρά ειδικών μέτρων.

- Τη στήριξη δράσεων επαγγελματικής κατάρτισης για την καταπολέμηση της ανεργίας.

- Τη σύνταξη ειδικών μελετών για την καλύτερη αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών του Νομού.

Β Ι Β Λ Ι Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

1. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗ Β.Χ Στατιστική επιχειρήσεων Αθήνα 1986
2. ΕΚΔΟΣΕΙΣ Ε.Σ.Υ.Ε Στατιστική εφημερίδα της Ελλάδος 1961
3. " " " " " " 1962
4. " " " " " " 1964
5. " " " " " " 1971
6. " " " " " " 1972
7. " " " " " " 1981
8. " " " " " " 1986
9. " " " " " " 1988
10. " " Γεωργική Στατιστική της Ελλάδος 1961
11. " " " " " " 1963
12. " " " " " " 1971
13. " " " " " " 1981
14. " " " " " " 1982
15. " " " " " " 1983
16. ΚΕΠΕ Θέματα προγραμματισμού. Βασικά στοιχεία
κατά νομό και περιφέρεια. Αθήνα 1986
17. ΜΠΑΚΟΓΙΑΝΝΗΣ Π. Ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης
Νομού Ευρυτανίας. Καρπενήσι 1989
18. ΦΡΑΓΚΑΚΙ Χ.Ν. Στατιστική - Μέθοδοι - Εφαρμοχές
Θεσσαλονίκη 1985

